

170.7
พ ๒๑๗๘
๑.๓

ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจาก
หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1

สำนักทดสอบกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10400 โทร. ๐๒๑๑๖๖๖๖-๐๒๑๑๖๖๖๖

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

เสนอขอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2521

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

ศาสตราจารย์ ดร. นงนุช ประชาน

ศาสตราจารย์ กรรมการ

ดร. นงนุช ประชาน กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลา จายนโยบายิน อาจารย์สวัสดิ์ จงกล และอาจารย์อารี สุทธิพันธุ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข จนปริญญานพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ใหญ่ ครูประจำชั้น ในโรงเรียนโครงการทดลอง หลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณ คุณสำเริง กระจ่างศรี คุณรส จันทรวงจร คุณสิริมา กลิ่นกุหลาบ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ปีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจใน คานต่าง ๆ สำหรับการหาปริญญานพนธ์ฉบับนี้

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนา	1
ค่านำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
คุณสมบัติฐานในการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	12
ความเป็นมา หลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร	
ประโยคประณตศึกษา พุทธศักราช 2521	12
โครงสร้าง เนื้อหาวิชาจริยศึกษา	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาจริยศึกษา	22
3 วิธีค่านิยมการศึกษาค้นคว้า	36
กลุ่มตัวอย่าง	36
การสร้างและการทดลองเครื่องมือสำหรับใช้รวบรวมข้อมูล	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติกับวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50

วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนในกลุ่มทดลองและนักเรียน กลุ่มควบคุม	52
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	52
ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบกับคะแนน ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	60
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง	61
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง	65
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย	70
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน ในโรงเรียนต่างเขตที่ตั้งกัน	77
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน	89
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน กับครูที่มีวุฒิต่างกัน	96
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน กับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษา 1 ต่างกัน	105
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	111
o ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	111
กลุ่มตัวอย่าง	111
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	112

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	112
ผลการศึกษาคณกวา	113
อภิปรายผล	120
ขอเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	133

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในแต่ละภาค	38
2	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง	39
3	จำนวนนักเรียนที่ไร้อุปกรณ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ วิชาจริยศึกษา	41
4	ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียน กลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม	52
5	ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม	53
6	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจาก แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุมเป็นรายคู่โรงเรียน	55
7	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ วิชาจริยศึกษากับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	60
8	ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและร้อยละของ จำนวนนักเรียนที่ไ้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ใน วิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง	61

9	<p>การสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละอาชีพของผู้ปกครอง</p>	62
10	<p>การสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละอาชีพของผู้ปกครอง</p>	64
11	<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง</p>	65
12	<p>การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่</p>	66
13	<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง</p>	68
14	<p>การสถิติพื้นฐาน ร้อยละ และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบและจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน</p>	70
15	<p>การสถิติพื้นฐาน และร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของแต่ละภาค</p>	73

ตาราง	หน้า	
16	<p>คำสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของแต่ละภาค</p>	75
17	<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างนักเรียนในแต่ละภาค</p>	77
18	<p>การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่</p>	78
19	<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ระหว่างนักเรียนในแต่ละภาค</p>	80
20	<p>การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่</p>	81
21	<p>คำสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละขนาดโรงเรียน</p>	87
22	<p>คำสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละขนาดโรงเรียน</p>	88

23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนในโรงเรียน ที่มีขนาดต่างกัน	89
24	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่	90
25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ระหว่างนักเรียน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน	91
26	ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ของนักเรียน กลุ่มทดลองโดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนที่เรียนกับครูผู้ฝึกต่างกัน	93
27	ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ในกลุ่ม ทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ที่เรียนกับครูผู้ฝึกต่างกัน	95
28	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่างกัน	96
29	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่	98
30	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียนกับครู ซึ่งมีวุฒิต่างกัน	99

31	<p>ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่างกัน</p>	102
32	<p>ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่ง มีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่างกัน</p>	104
33	<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่างกัน</p>	105
34	<p>การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต่างกัน</p>	106
35	<p>การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา เป็นรายคู่</p>	107
36	<p>ค่า P_H, P_L, p, r และ Δ ของแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา</p>	151

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	54
2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ระหว่างโรงเรียนทดลอง กับโรงเรียนควบคุม ในแต่ละโรงเรียน	58
3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างโรงเรียนทดลอง กับโรงเรียนควบคุม ในแต่ละโรงเรียน	59
4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่ม ทดลอง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน	69
5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียน กลุ่มทดลอง จำแนกตามเพศของนักเรียน	71
6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนก ตามเขตที่ตั้ง	84
7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรม วิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามเขตที่ตั้ง	85
8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตาม เขตที่ตั้ง	86

ภาพประกอบ	หน้า
9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียน กลุ่มทดลอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	92
10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียน กลุ่มทดลอง จำแนกตามวุฒิครู	101
11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียน กลุ่มทดลอง จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	109

บทที่ 1

บทนำ

0

กํานำ

การพัฒนาตัวบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะบุคคลในชาติ เป็นทั้งอุปกรณขั้นมูลฐาน และเป้าหมายของการพัฒนา อันที่บุคคลแต่ละคนนั้น มีลักษณะนิสัย และคุณธรรมของบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะถึงแม้มีความรู้สูง แต่จิตใจไม่พัฒนา เช่น ใจแคบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว นอกจากจะไม่นำความรู้ที่ได้ศึกษาไว้มานำมาใช้ทำประโยชน์แก่สังคมแล้ว ยังกลับนำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิดอีกด้วย และผู้ที่มีความรู้สูงยอมเป็นอันทลายแก่สังคมไ้มาก และรุนแรงกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย ดังพระราชหัตถเลขา ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานไปยังสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งจะขอัญเชิญมาไว้ดังนี้

"การสอนศาสนาในโรงเรียน ทั้งในกรุงและหัวเมือง จะต้องให้มันขึ้น ให้มีความวิถักไปว่า เด็กวันหลังจะห่างเหินศาสนาจนเคยเป็นไม่มีธรรมในใจมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนั้น จะถือว่าเหมือนอย่างทุกวันนี้ คนที่ไม่รู้อะไรก็มีมาก ต่อไปภายหน้า ถ้าเป็นคนที่ได้เล่าเรียน คงจะประพฤติก้าวคึกว่า คนที่ไม่ได้เล่าเรียนนั้นหาถกไม่ คนที่ไม่ธรรมเป็นเครื่องคําเนินตาม กงจะหันไปหาทางทุจริตโดยมาก ถ้ารู้อยู่ก็โกงไม่ใคร่คล่อง ถ้าโกงไม่สนิท ถ้ารู้มากก็โกงคล่องขึ้น และโกงพิสดารมากขึ้น การที่หัดให้อ่าน อักษรวิธี ไม่เป็นเครื่องฝึกหัดให้คนดีและคนชั่ว เป็นแต่ได้วิธีสำหรับจะเรียนความดี ความชั่ว ไค่คล่องขึ้น" (บทนำวิทยาสาร 2513 : 5)

จากพระราชมารหาดังกล่าว นั้นให้เห็นว่า การศึกษาค้นพหุศึกษาอย่างเดียวนั้น ไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องอบรมคุณธรรมคุณวิชาทางคานจริยศึกษาคด้วย ประเทศที่เจริญ

และมีการศึกษาค้นคว้า ไม่ไต่ถามถึงแต่เพียงว่าประชาชนพลเมืองเป็นคนเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวาง อ่านเขียนไต่ล่อง หรือทำงานประกอบอาชีพอย่างอื่นเก่งเท่านั้น แต่เป็นเพราะพลเมืองของประเทศนั้น เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอีกด้วย คือ เป็นผู้ยึดมั่นในศาสนา มีคุณธรรม มีความประพฤติดี และมีมารยาทอ่อนน้อม ดังนั้นจริยศึกษาก็เป็นความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะยกระดับคนขึ้นสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และยกระดับความเจริญของประเทศ "การที่จะวัดว่าชาติใด เมืองใด และผู้ใดมีความเจริญศิวิไลซ์เพียงใดนั้น จะต้องวัดปริมาณของจิตสาธารณะ (Public Spirit) และการมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม (Civic Responsibility) ของพลเมืองในประเทศนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด" (ม.จ. สุกสวัสดิ์วงศ์สนิท, สวัสดิ์วิจารณ์, 2504 : 123) เมื่อทุกคนในชาติเป็นผู้ที่พัฒนาจิตใจจนเจริญแล้ว ก็จะเป็นพื้นฐานอันสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป ดังเช่นประเทศญี่ปุ่น ที่พัฒนาประเทศให้เจริญทั้งทางค่านอกอุตสาหกรรม และทางเศรษฐกิจ จนทัดเทียมกับประเทศที่ก้าวหน้าของฝ่ายตะวันตกนั้น เนื่องมาจากการอบรมเยาวชนทางจริยศึกษาอย่างจริงจัง และได้ผลตั้งแต่วัยอยู่ในวัยเด็ก เป็นต้นมา (สุนทร สุนันท์ชัย, 2510 : 433)

ดังนั้นการพัฒนาประเทศหรือการที่จะสร้างสรรค์สิ่งอื่นให้เจริญก้าวหน้าเกิดผลดีขึ้นควรเริ่มที่บุคคล อันได้แก่การพัฒนาจิตใจของบุคคลเสียก่อน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกประเภท ทั้งนี้เพราะจิตใจเป็นต้นเคำของสิ่งทั้งปวง เป็นผู้นำที่คอยบังคับบัญชาสิ่งอื่น ๆ เมื่อจิตใจของบุคคลได้รับการปลูกฝังแต่ในสิ่งที่ถึงงามเสียแล้ว ความประพฤติปฏิบัติภายนอกก็จะดีไปด้วย งานพัฒนาที่สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์แบบยอมมีสาเหตุมาจากจิตใจที่ดีของนักพัฒนา ตรงกันข้ามกับงานพัฒนาที่ประสบความสำเร็จแบบล้มเหลว ก็เพราะนักพัฒนาที่มีจิตใจไม่ดี เป็นผู้ที่ขาดคุณธรรมนั่นเอง จริยศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เมล็ดในการสร้างบุคคล ให้มีลักษณะเป็นนักพัฒนาที่ดี ซึ่งจะ เป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง สืบไป

ปัจจุบันนี้ชาวไทยส่วนมากพากันรู้สึกว่าการศึกษาค่านจริยธรรมของประเทศยังไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้เยาวชนในสังคมเมืองใหญ่ เช่น ในเมืองหลวงมีความประพฤติ และจิตใจ

เส้นทางที่ฉงรรมอยู่มาก นักเรียนทะเลาะวิวาทพวกท้าวร้ายกัน ช่องสุ่มเสพยาเสพติด
 ประท้วงครูอาจารย์ไม่เข้าห้องเรียน ซึ่ง อวบ เกตุสิงห์ (อวบ เกตุสิงห์, 2504 :
 160) กล่าวถึงลักษณะของผู้ฉงรรมเสื่อมคามหัตถ์ทวธรรม ไว้ดังนี้

1. ซากเมตตา เป็นเหตุให้ โทคร้ายต่อกัน เกิดการทะเลาะวิวาทกัน
2. ซากกัญญา เป็นเหตุให้ บุกรไม่เชื่อฟังบิดามารดา ศิษย์ไม่เคารพ
 ครูอาจารย์ น้องไม่เกรงพี่ อนุชนไม่เทอคุณมรดกของบรรพบุรุษ เช่น ภาษา สิดปะ
 คนศรี ประเพณี เป้าต้น
3. ซากหิริโอตทปปะ เป็นเหตุให้ ไม่เกรงกลัวความผิด ทั้งทางโลกและ
 ทางศาสนานับตั้งแต่ความผิดเล็กน้อย เช่น ทูจริตในเวลาสอบไล่ ไปจนความผิดใหญ่ ๆ
 เช่น การฉกรรณฐรบังหลวง

4. ซากสติ ทำให้เห็นผิดเป็นชอบ และก่อให้เกิดความประมาท

๑) ความเสื่อมทางการประพฤติปฏิบัติค่านจริยธรรมนี้ เป็นเหตุผลหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่า
 เหตุใดประเทศไทย ถึงแม้เป็นประเทศเอกราช ไม่ได้อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศ
 อื่น น่าจะก้าวหน้าทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ไม่สามารถปรับปรุงประเทศให้เจริญ
 ก้าวหน้าได้ ทั้งที่โอกาสอำนวย อาจสืบเนื่องมาจากเหตุที่คนไทยไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน
 ทางจริยศึกษาให้มีจิตใจสูง ช่วยกันพัฒนาประเทศด้วยความเสียสละ ซื่อตรง และเมตตา
 ต่อกัน อันเป็นลักษณะของผู้ฉงรรมทางจิตใจ คนทั่วไปเข้าใจว่า ประเทศของเรายัง
 คอพัฒนา เพราะไม่เจริญทางวัตถุเหมือนประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงพัฒนาประเทศโดยถือ
 วัฒนธรรมภายนอกของต่างประเทศเป็นแนวทาง ไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพสังคม-
 ไทย ผลก็คือ ในสังคมเมืองใหญ่ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์รวัฉงรรม
 ใหม่ๆ มีแต่ความเจริญทางวัตถุ ส่วนความเจริญทางจิตใจของประชาชนไม่เจริญตามไปด้วย
 เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างวัตถุกับจิตใจ มีการใช้เสรีภาพประเภทตามใจตัวเอง มีความ
 เห็นแก่ตัว ประพฤติตนโดยไม่คำนึงถึงระเบียบกฎหมาย ศีลธรรม วัฒนธรรมประเพณี ไม่รับ

นิคมอบิในหน้าที่และการกระทำของชนก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด โรคจิต เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของจริยศึกษามาก่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดให้มีจริยศึกษาตั้งแต่ครั้งโบราณ ในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2479 จริยศึกษาอยู่ในอันดับ 2 ครั้นมาถึงพุทธศักราช 2494 ได้มีการร่างแผนการศึกษาใหม่ จริยศึกษาขึ้นมาอยู่ในอันดับที่ 1 (ม.ล. ปิ่น มาลากุล, 2504 : 15) และในแผนการศึกษาชาติ ฉบับพุทธศักราช 2503 ได้กำหนดความมุ่งหมายที่จะอบรมเด็กให้เป็นพลเมืองดีไว้เป็นอันดับแรก ดังนี้

"รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่อัธภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ" (ศึกษาธิการ กระทรวง, 2504 : 1)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ก็มุ่งสร้างเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม โดยมีความมุ่งหมายข้อหนึ่งว่า "ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมาย ศาสนา และหลักศีลธรรม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520 : 1) จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของชาติ ตามแผนการศึกษาชาติแต่ละฉบับก็เน้นทางด้านจริยศึกษาเป็นประการสำคัญด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีความเจริญงอกงามในทางความประพฤติ และปฏิบัติตนให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรม และวัฒนธรรมทั้งปวง การที่จะประพฤติ และปฏิบัติตนให้อยู่ในแนวทางของศีลธรรมและวัฒนธรรมได้นั้น ย่อมจะต้องมีทั้งความรู้ในเรื่องศีลธรรมและวัฒนธรรม ทั้งยังต้องสนใจที่จะปฏิบัติในเรื่องศีลธรรมและวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นหน้าที่อันสำคัญของโรงเรียน ถ้านักเรียนเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดี มีความรู้ ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ถือได้ว่าโรงเรียนได้ทำหน้าที่ให้การศึกษาด้านจริยศึกษาสมบูรณ์แล้ว

การจัดการศึกษาจะสำเร็จตามแผนใด ก็คงจะมีการนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรและจะต้องนำมาปฏิบัติในระดับการเรียนการสอน แต่เนื่องจากหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่ชาวลิแวนนักเรียน ตามหลักการแล้วหลักสูตรที่จะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมตลอดจนผู้เรียน อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมอย่างบริบูรณ์ จึงจำต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ ในเรื่องนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา โดยรวบรวมข้อคิดเห็น รายงานการวิจัยที่ไต่ถามแหล่งต่าง ๆ พิจารณาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง เพื่อนำมากำหนดจุดหมาย หลักการ และเนื้อหาสาระ ต่อมาจึงได้ตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานยกร่างหลักสูตร ว่าด้วยโครงร่าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร การยกร่างหลักสูตรสำเร็จลงเมื่อเดือน สิงหาคม 2518 (ศึกษาธิการ กระทรวง, 2518 : 5 - 6) ในปีการศึกษา 2519 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการทดลองใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาฉบับร่างนี้ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งจะประกาศใช้ในปีการศึกษา 2521 ต่อไป

หลักสูตรประโยคประถมศึกษาใหม่ ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทักษะ กลุ่มเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มพื้นฐานการทำงานอาชีพ สำหรับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยนั้น กลุ่มนี้ว่าด้วยกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาและสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรม รู้จักแสดงออกด้านความงาม สร้างเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์และมีคุณลักษณะที่ดีงาม สามารถดำรงชีวิต พัฒนาสังคมให้สงบสุขและเจริญก้าวหน้า ประกอบด้วยวิชาจริยศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ และกิจกรรมพิเศษ กลุ่มนี้เน้นในด้านการศึกษาปฏิบัติ

✕ จริยศึกษาเป็นขบวนการศึกษาทางความประพฤติ ที่เน้นหนักไปในทางเจตคติ น้ำใจ หรือจิตใจ เพื่ออบรมให้ผู้เรียนมีจริยธรรมอันดีงาม วิชาจริยศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับร่างนี้ ซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไขอีก ในปีการศึกษา 2519 กรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษาเอกชน เขตการศึกษาต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมมือกันทำการทดลองหลักสูตรฉบับร่างนี้

เฉพาะชั้นปีที่ 1 โดยกรมวิชาการพิจารณาเลือกโรงเรียนตามขนาด คุณภาพ และ เขตที่ตั้ง จำนวน 25 โรงเรียน และได้เลือกโรงเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกันในด้านขนาด คุณภาพ และ เขตที่ตั้งเป็นโรงเรียนควบคุมอีกจำนวน 25 โรงเรียน

หลังจากที่เฝ้าทดลองหลักสูตรแล้ว จำเป็นต้องมีการประเมินผล เพื่อศึกษาว่า หลักสูตรนั้นได้ผลประการใด มีปัญหาและข้อบกพร่องใด ๆ ในการประเมินผล เพื่อตัดสิน ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรนั้น วิธีการที่วิธีหนึ่ง คือการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของ นักเรียน โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับตัวแปร อีกระยะ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งวิธีนี้จะเป็นแนวทางช่วยให้ได้คำตอบที่แน่นอน และนำมาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรอย่างมีเหตุผล (ศึกษาธิการ กระทรวง, 2511 : 5) ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 เพื่อจะได้นำผลการศึกษานี้มาเป็นข้อมูลอย่างหนึ่งเสนอประกอบการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ในโรงเรียนทดลอง และโรงเรียนควบคุมซึ่งเรียน วิชาหน้าที่พลเมืองที่ลทธิธรรม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของนักเรียน ที่ได้จากแบบทดสอบวิชา- จริยศึกษา กับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัยของนักเรียนทดลอง จำแนกตามตัวแปร อีกระยะ เกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน วุฒิชองกฎ ประสพการณ์ในการสอน เขตที่ตั้งของโรงเรียน อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง และ เพศของนักเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา, ผู้บริหาร การศึกษาระดับต่าง ๆ ได้พิจารณาจัดการบริหาร บริการ หลักสูตร วิชาจรรยาวิชา ซึ่งได้แก่การ จัดครู เข้าสอน จัดทำคู่มือครู แบบเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ในด้านการปรับปรุงหลักสูตร ผลการศึกษาค้นคว้านี้จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร ได้ทราบว่าหลักสูตรฉบับร่างนี้สัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด และเป็นแรงกระตุ้นในการ พัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและปรับปรุงวิธีการประเมินผลวิชาจรรยาวิชา โดยวัดผลจากการปฏิบัติจริงให้แพร่หลายและมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจรรยาวิชา สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503
2. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจรรยาวิชา ไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจรรยาวิชาไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่เรียนอยู่ในเขตพื้นที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจรรยาวิชาต่างกัน
5. นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจรรยาวิชาต่างกัน
6. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจรรยาวิชา ต่างกัน

7. นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการศึกษามากน้อยต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลองใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 50 โรงเรียน เป็นโรงเรียนทดลอง 25 โรงเรียน และโรงเรียนควบคุม 25 โรงเรียน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

ก. ตัวแปรอิสระได้แก่

2.1 ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น ระดับ คือ

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่

2.2 วุฒิชองครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

ต่ำกว่า ป.กศ.ลงมา

ป.กศ. หรือเทียบเท่า

อเนกปริญญา หรือเทียบเท่า

ปริญญาตรีขึ้นไป

2.3 ประสบการณ์ในการสอนของครู แบ่งเป็น 4 ระดับคือ

ไม่เคยสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาก่อน

1 - 5 ปี

6 - 10 ปี

11 ปีขึ้นไป

2.4 เขตที่ตั้งของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 5 เขตที่ตั้ง คือ

- กรุงเทพมหานคร
- ภาคกลาง ไค้แก่ จังหวัดต่าง ๆ ดังนี้ นครปฐม

สุพรรณบุรี ชัยนาท และสมุทรสาคร

- ภาคเหนือ ไค้แก่ จังหวัดเชียงใหม่
- ภาคใต้ ไค้แก่ จังหวัดสงขลา
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไค้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี

2.5 อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

2.6 เพศนักเรียน

ข. ทัวแปรตาม ไค้แก่ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

3. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งจะศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนเฉพาะวิชาจริยศึกษา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประโยคประถมศึกษา 2521 (ฉบับร่าง 2518)

4. การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน จะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในห้องเรียน จากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนแต่ละคนที่ได้จากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษา และคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. หลักสูตร หมายถึง ประสบบการณ์ต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สอนตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 พ.ศ. 2518

3. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หมายถึง เนื้อหากลุ่มหนึ่งของหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ซึ่งประกอบด้วยวิชาจริยศึกษา ศิลปศึกษา นาฏศิลป์และดนตรี พลศึกษา

กิจกรรมสร้างนิสัย

4. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ซึ่งเรียนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 พ.ศ. 2518

5. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ซึ่งเรียนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503

6. ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่เคยสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น

6.1 ไม่เคยสอนมาก่อน

6.2 1 - 5 ปี หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 1 ถึง 5 ปี

6.3 6 - 10 ปี หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 5 ปี 1 เดือน ถึง 10 ปี

6.4 11 ปี ขึ้นไป หมายถึง เคยสอนตั้งแต่ 10 ปี 1 เดือน ขึ้นไป

7. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 801 คน ขึ้นไป

8. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 401 - 800 คน

9. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 400 คน

10. วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป หมายถึง วุฒิต่างการศึกษาของครู ซึ่งได้แก่ กศ.บ., ค.บ., กศ.บ. และปริญญาโท

11. วุฒินุปริญญา หรือเทียบเท่า หมายถึง วุฒิต่างการศึกษาได้แก่ ป.ม., พ.ม., อ.กศ., ป.กศ.สูง

12. วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า หมายถึง วุฒิต่างการศึกษา ป.กศ., พ.กศ., ป.ป., พ.ป.

13. วุฒิต่ำกว่า ป.กศ. ลงมา หมายถึง วุฒิต่างการศึกษาของครูได้แก่ พ. หรือ ว. รวมทั้งผู้ที่ไม่มีวุฒิต่างครู

14. เขตที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง บริเวณที่ตั้งของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

15. อาชีพบิดามารค หรือผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนในระหว่างปีการศึกษา 2519 แบ่งออกเป็น

15.1 อาชีพรับราชการ

15.2 อาชีพธุรกิจการค้า

15.3 อาชีพเกษตรกรรม

15.4 อาชีพรับจ้างหรือกรรมกร

ในบทนี้ได้อธิบายถึง สภาพปัญหา หลักการ เหตุผล แนวทางขอบเขตที่จะศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้ได้อธิบายถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้คือ

1. ความเป็นมา หลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร ประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. โครงสร้าง เนื้อหาวิชาจริยศึกษา
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาจริยศึกษา

ความเป็นมาของการพัฒนาหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การจัดการศึกษาในประเทศไทยได้แก่ตาม จะไม่สำเร็จจุดมุ่งไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มีหลักสูตร เป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ซึ่งหากจะเปรียบเทียบความมุ่งหมายทางการศึกษาเป็นผลที่มุ่งหวังแล้ว หลักสูตรก็เปรียบได้กับมรรควิธีที่จะนำความมุ่งหมายดังกล่าวไปสู่ผลสำเร็จ หลักสูตรที่ดีควรตอบสนองต่อสังคม เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการพัฒนาหลักสูตร ในเรื่องนี้กระทรวง-ศึกษาธิการ ได้พัฒนาหลักสูตรเป็นลำดับมาดังนี้

ในปี พ.ศ. 2506 - 2507 สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ ได้ทำการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503

ในปี พ.ศ. 2508 - 2509 กรมสามัญศึกษา ได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร ประถมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2508 - 2510 กรมวิชาการได้ประชุมศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ครู และนักวิชาการ เพื่อค้นคว้าหาข้อดี และข้อที่ควรปรับปรุงของหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ. 2503

ในปี พ.ศ. 2510 - 2512 กรมสามัญศึกษาได้ประชุมศึกษานิเทศก์ และอบรมครู ตลอดจนการผลิตวัสดุหลักสูตร เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนสืบเนื่องจากการค้นคว้าดังกล่าว

ต่อมากรมวิชาการได้มีการประชุมวิทยากรของกรม เพื่อประมวลข้อดี และข้อที่ควรปรับปรุงของหลักสูตร รวมทั้งการศึกษารูปแบบของหลักสูตร ซึ่งคาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษาต่อไป

ในปี พ.ศ. 2513 กระทรวงศึกษาธิการ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร (กปส.) ทำการปรับปรุงหลักสูตรต่ำกว่าระดับปริญญาตรีที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง คณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาองค์ประกอบสำคัญที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตร คือแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต่อมา กปส. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตร ประถมศึกษา เพื่อพิจารณาข้อดี และข้อที่ควรปรับปรุงหลักสูตร คณะอนุกรรมการฯ นี้ได้ประมวลข้อมูลจากรายงานการวิจัย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากแหล่งต่าง ๆ และเสนอรายงานการวิเคราะห์หลักสูตรในปลายปี พ.ศ. 2514

ต่อมาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 270 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2515 ให้ปรับปรุงองค์การและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินทุกกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องรีบเร่งดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว ตลอดปี 2515 จนถึง พ.ศ. 2516

ต้นปี พ.ศ. 2517 คณะกรรมการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร (กปส.) ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตร ประถมศึกษา คณะอนุกรรมการนี้ได้รวบรวมความคิดเห็นจากรายงานการวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา และจาก

แหล่งต่าง ๆ นำมาศึกษาและกำหนดจุดหมายหลักการ โครงสร้างของหลักสูตร ประถมศึกษาขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร ต่อมาจึงได้ตั้ง คณะปฏิบัติงานยกร่าง เนื้อหาหลักสูตร ประถมศึกษา ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้าน พัฒนาหลักสูตรการวัดผล จิตวิทยา เทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ วิชา ศึกษานิเทศก์ ครู ทั้งที่เป็นเอกชน ผู้แทนหน่วยราชการ องค์กรต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่กองพัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ เป็นผู้ประสานงานและเลขานุการ เพื่อยกร่างหลักสูตรกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ระหว่างเดือน พฤศจิกายน - สิงหาคม 2518 คณะปฏิบัติงานทั้ง 4 คณะนี้ ได้ดำเนินการยกร่างหลักสูตรประถมศึกษาขึ้น และได้มีการประชุมพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรซึ่งคณะกรรมการได้ยกร่างไว้ นั้น โดยเชิญศึกษาธิการเขต ศึกษานิเทศก์ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ผู้แทนมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู ผู้เชี่ยวชาญ ในแขนงวิชาการต่าง ๆ ทั้งวิชาการศึกษาและวิชาสามัญ ผู้แทนกรมที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรประถมศึกษา ครูใหญ่ ครู และคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร ประถมศึกษา

ตลอดระยะเวลาของการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2518 คณะกรรมการระดับต่าง ๆ ได้รวบรวมข้อมูลจากรายงานการวิจัย การทดลอง โครงการต่าง ๆ รายงานการประชุม การสัมมนา ข้อเสนอแนะที่ได้จากสื่อมวลชน คณะบุคคลและเอกชน มาประกอบการพิจารณาข้อมติหลักสูตรทุกชั้นตอน ได้มีการประชุมยกร่าง แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร เป็นยกร่างฉบับสุดท้าย สำเร็จลงในเดือนสิงหาคม 2518 (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 5 - 6)

หลักสูตร ประถมศึกษานี้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน จักสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ประสบการณ์ทั้งมวลที่จักได้มีองค์ประกอบและรูปแบบที่สมบูรณ์ในตัวเอง

เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในทุกภูมิภาค เน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

หลักการ

หลักสูตร ประถมศึกษามีหลักการสำคัญดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. มุ่งที่จะสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน

แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

จุดหมาย

หลักสูตร ประถมศึกษามีจุดมุ่งหมายให้เกิดผลแก่ผู้เรียนดังนี้

1. คุณสมบัติที่ตรงการ เน้น
  - 1.1 มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
  - 1.2 มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
  - 1.3 ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์และอดทน
  - 1.4 รู้จักคิด วิचारณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
  - 1.5 มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า

บุคคลหรือหมู่เหล่า

- 1.6 มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น
- 1.7 รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้

ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตามที่ดี

2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
- 2.1 มีสุขนิสัยส่วนตัวและส่วนรวมทั้งทางกายและจิตใจ
  - 2.2 มีความรู้และทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์
  - 2.3 รู้จักชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ
  - 2.4 รู้กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
  - 2.5 มีความรู้และทักษะในการหา ใช้จ่าย และออมทรัพย์
  - 2.6 มีความรู้และทักษะในวิธีการทางวิทยาศาสตร์
  - 2.7 เข้าใจความหมายของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มี
ต่อชีวิตประจำวัน
  - 2.8 มีความรู้และทักษะในการจัดการและทำงานร่วมกับกัน
โดยถือหลักสหกรณ์
  - 2.9 มีความรู้และทักษะในการทำงาน ทั้งในฐานะผู้ผลิต
และผู้บริโภค
  - 2.10 มีความสามารถในการยังชีพผสมกลมกลืนต่อสภาพและ
สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
  - 2.11 มีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
3. ชีวิตที่สงบสุข
- 3.1 รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
สิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่ๆ
  - 3.2 เข้าใจและศรัทธาในศาสนาที่ตนนับถือ และนำหลักธรรม
มาใช้ในชีวิตประจำวัน
  - 3.3 รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
  - 3.4 มีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

- 3.5 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
- 3.6 รู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี
4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ
- 4.1 เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 4.2 รู้คุณค่า ชื่นชม และรักษาศิลปะวัฒนธรรมของชาติ
- 4.3 สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน
- 4.4 รู้ความสำคัญของครอบครัว สังคมและท้องถิ่นของตน
- 4.5 รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคและโลก และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน
- 4.6 สามารถนึ่กกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อความเจริญและความมั่นคงของประเทศ
- 4.7 รู้คุณค่าในความเป็นไทย และภูมิใจที่เกิดในแผ่นดินคนไทย

โครงสร้าง

1. มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มี 4 กลุ่ม ดังนี้
- 1.1 กลุ่มทักษะ ประกอบด้วยภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- 1.2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในค่านต่าง ๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี
- 1.3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและสร้างนิสัย

1.4 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสบการณ์
ทั่วไปในการทำงาน ประสบการณ์พื้นฐานในการอาชีพ ความรู้พื้นฐานในการทำงาน

2. ภาษาต่างประเทศให้เป็นวิชาบังคับในระดับประถมศึกษา ถ้า
โรงเรียนประสงค์จะสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ก็อาจจะจัด
กิจกรรมในรูปแบบประสบการณ์ชีวิตได้

3. การสอนคำสอนและปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่ไม่ใช่ศาสนาพุทธ
แต่เป็นศาสนาซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นนับถือ ย่อมทำได้โดยสอนควบคู่ไปกับ
การเรียนรู้วิชา จริยศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทั้งนี้ต้องมีโครงการ
สอน ซึ่งศึกษาธิการเขตของเขตการศึกษาที่นั้นอนุมัติ

4. การจัดหมวดประสบการณ์ให้เรียนนั้น ปัดหยุ่นตามพัฒนาการของ
เด็กและความเหมาะสมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ หลักสูตรนี้จึงจัดเป็นสามช่วง ช่วงละ
2 ปี คือ ประถมปีที่ 1 - 2, 3 - 4, 5 - 6

วัยเรียน

ผู้ที่เริ่มเข้าเรียนควรมีอายุย่างเข้าปีที่ 6 เป็นอย่างต่ำ

เวลาเรียน

ตลอดหลักสูตรใช้เวลาเรียน 6 ปี แต่ละปีดการศึกษากำหนดให้เรียน
200 วัน หรือ 1,000 ชั่วโมง (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ 2519 :
1 - 4)

จากจุดหมายของหลักสูตร ประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปรากฏ
ว่ามีจริยธรรมแทรกอยู่ทุกหัวข้อ หลักสูตรนี้ได้ให้ความสำคัญด้านจริยศึกษาเป็นอันมาก
โดยมุ่งที่จะปลูกฝัง และสร้างเสริมคุณธรรม วัฒนธรรมอันดีงามให้เพิ่มขึ้นในเยาวชน
ของชาติ เช่น ความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความมีวินัยในตนเอง การ
รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ การรู้จักใช้ชีวิตอย่างสงบสุข และการรู้จัก

ทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ เหล่านี้เป็นต้น คุณสมบัติต่าง ๆ ของพลเมืองย่อมเกิดขึ้นและได้แบบอย่างมาจากหลายทาง แต่ทางหนึ่งที่สำคัญที่สร้างได้อย่างแน่นอนคือทางการศึกษาในโรงเรียน ทั้งโดยการกำหนดเนื้อหาในหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงในวิธีการเรียนการสอน ซึ่งจะได้นำรายละเอียดมาแสดงไว้ในที่นี้ (กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 5 - 7)

จริยศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยมีจุดประสงค์เฉพาะวิชาดังนี้

1. สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่ถึงงามไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ทั้งสามารถสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้
2. ให้สามารถรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย

จากจุดประสงค์ดังกล่าวแล้ว วิชาจริยศึกษามุ่งที่จะให้ผู้เรียนสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่ถึงงาม มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมฝึกฝนคุณธรรมเสมอ ๆ จนเป็นนิสัย

✓ โครงสร้าง เนื้อหาวิชาจริยศึกษา ○

เนื้อหาวิชาจริยศึกษานั้นได้กำหนดคุณธรรมไว้ 30 ข้อ และไม่ได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง เพราะเป็นคุณธรรมที่ปลูกฝังให้แก่เด็กหลาย ๆ อย่าง และไปพร้อม ๆ กัน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีหัวข้อคุณธรรมดังนี้

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายของบุคคลและสัตว์
2. ความเมตตากรุณา
3. การไม่โลภและไม่ขโมย
- × 4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
- × 5. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

6. การรู้จักความพอดี
7. การไม่พูดปก ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุ่งให้เกิดการแตกแยกและไม่พูดคำหยาบ
8. การมีสัจจะ และความจริงใจ
9. การไม่ลองเล่น และเสพลสิ่งเสพลศให้โทษ
- X 10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้สึกรับผิดชอบชั่วดี
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
- X 14. ความอดทนอดกลั้น
15. ความกล้าหาญ และความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญูกตเวที
- X 17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำให้ใจให้สงบ มีสมาธิและมีอารมณ์แจ่มใส
- X 19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความประณีต ละเอียกถี่ถ้วน
21. ความรับผิดชอบต่อ
22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา
24. การยอมรับการเปลี่ยนแปลง
25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการเดิน นอน ขับถ่าย แต่งกาย และตั้งคระหว่างเพศ
26. มารยาทในการแสดง การแสดงความเคารพ การขอร้อง การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่

เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักนำเอาความรู้ และความเข้าใจนั้น มาเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงนิสัยใจคอ และความประพฤติของตนให้ดีขึ้น มีคุณธรรมสูงขึ้นตามขั้นของการศึกษา ซึ่งความเห็นนี้ตรงกับหลักการสอนวิชาศีลธรรมของ ม.ล.มานิจ ชุมสาย (ม.ล. บานิจ ชุมสาย, 2492 : 63) ที่กล่าวว่า การอบรมนิสัย จิตใจ และความประพฤติของเด็กให้เป็นคนดี ปีระเป็ชวินัยนั้น มีไค้ยู่ที่การมุ่งให้เกิดขอบข้อสอบไล่ให้ไค้คะแนนเต็มเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรเพ่งเล็งในแง่การประพฤติปฏิบัติเสมอ ๆ จนเป็นบุคลิกลักษณะนิสัยที่กั้ยวตลคไค้ไป

ดังนั้นจะเห็นไค้ว่า นิสัยที่กั้จะเกิดขึ้นไค้ยู่อย่างถาวรและฝังรากลึกจนเป็นอุปนิสัยไค้ นั้น จะต้องมีการปฏิบัติบ่อย ๆ ด้ยความศรัทธา ซึ่งความศรัทธาจะเกิดขึ้นไค้กั้ยเมื่อผู้เรียนเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของการกระทำนั้น ๆ ด้ยเหตุนี้ แม้วการสอนจริยธรรมจะมุ่งฝึกกั้ยการกระทำ แต่ขบวนการสอนยังจาเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนไค้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดความศรัทธาอันเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติไค้ไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาจริยศึกษา

พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ, 2518 : 281 - 300) กล่าวถึงคุณธรรมที่ชาวพุทธควรประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ชยันชันแข็งกล้า ยอมตายถ้าถูกธรรม
2. สุภาพ อ่อนโยน เชื่อฟังผู้เฒ่าผู้แก่
3. กตัญญู - รั้บรูกุณแม่สิ่งไม่มีชีวิต แม้อุปสรรคศัตรู
4. มีศีล - มีสัจย์ เปิดเผย บริสุทธใจ
5. ประหยัด สันโศบ รั้จักทำสิ่งร้ายกลายเป็นดี
6. มีเมตตา กรุณา มีน้ำใจ ไม่มีเขา ไม่มีเรา

7. อटकกัน อคทน ด้วยใจแจ่มใส คอยไถ่ รอดไถ่
8. เป็นฝ่ายยอมได้ ให้อภัยได้ เพื่อให้อะไร ๆ มันลงกันได้
9. ไม่ตามใจกิเลส แต่เลือกข้างอุกกรรม
10. มีแบบฉบับในเรื่อง กิน อยู่ หลับ นอน เกิดแก่ เจ็บตาย

เป็นของชาวพุทธเอง

ปัญญานันทภิกขุ (ปัญญานันทภิกขุ, 2520 : 9 - 35) กล่าวว่า หลักจริยธรรมนั้นเป็นระเบียบให้คนปฏิบัติ เพื่อให้คนอยู่กันได้ด้วยความสุขสงบ ไม่เกิดการขัดแย้งกันในเรื่องการกระทำ จริยธรรมเป็นเครื่องกีดกันไม่ให้เกิดความเห็นแก่ตัว แต่ให้ทุกคนเคารพต่อระเบียบแบบแผน ประพฤติตนอยู่ในศีลในธรรม ในระเบียบ ในวินัย มีจิตใจที่ถึงาม โดยตั้งต้นด้วยการสร้างฐานทางจิตใจให้มั่นคง ด้วยคุณธรรมซึ่งมี

สัจจะ   ความซื่อสัตย์ สุจริต
 ทมะ   การบังคับตัวเองไว้ตลอดเวลา
 ขันติ   อคทนต่อสิ่งชั่วร้ายทั้งหลาย
 จาคะ   ความเสียสละ สิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจ ความบริสุทธิ์ ความก้าวหน้า ความอิสระเสรีที่ถูกคอง เสียสละสิ่งนั้นออกไป จิตใจก็จะก้าวหน้าไปในทางดีได้สมความปรารถนา

เมื่อคนเรามีความคิดที่เห็นต่างจากสิ่งซึ่งงามกันมาก จึงมีการกระทำอะไรประเภทตามใจตัวเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างปัญหา สร้างความทุกข์ความเดือดร้อน เพราะคนที่ตามใจตัวเองนั้น มูลฐานของการกระทำเกิดขึ้นจากความเห็นแก่ตัว เป็นเหตุให้คนเราขาดระเบียบ ขาดสิ่งซึ่งงามหมด

ดวงเดือน พันธุมนาวิ (ดวงเดือน พันธุมนาวิ, 2520 : 4) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจในเชิงจริยธรรมนั้น หมายถึงการมีความรู้ไว้ในสังคมของตนนั้น

ถือว่าการกระทำชนิดใดก็ดี ควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลว ควรงดเว้น
อีกทั้งลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักเพียงใด
ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนั้น เป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลาย
ประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์-
ได้ยาก เป็นต้น

✓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยศึกษา

เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ (เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์, 2506 : 68 -
69) ได้สำรวจความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถม-
ปีที่ 4 ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กมีความรู้เรื่องมารยาทในการพบผู้ใหญ่อยู่ในเกณฑ์
ดีมาก มารยาทในการรับประทานอาหารร่วมกับแขก และมารยาทในเวลาแรกพบ
กันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มารยาทในเวลาจากกันและการไปฟังดนตรีอยู่ในเกณฑ์อ่อน
มารยาทที่ไม่ควรกระทำในการรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก
ส่วนในหน่วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรม ผลการวิจัยแสดงว่าเด็กมี
ความรู้เรื่องเวลาที่ควรสวมมงคลไหว้พระ และการกราบพระอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
ลักษณะของคนที่มีความเมตตากรุณา คนหัวก้อหัวรั้น คนหน้าไหว้หลังหลอก คน
ฉลัดวันประกันพรุ่ง และคนว่านอนสอนง่าย อยู่ในเกณฑ์ดี ลักษณะของคนที่จัดว่า
เป็นนุเกี ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างและรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน ลักษณะ
ของสิ่งที่ดีกว่า เป็นของส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ความรู้เรื่องโรงเรียนเป็น
สาธารณสมบัติอยู่ในเกณฑ์อ่อน ความรู้เรื่องลักษณะของคนสรววย หยิบหยั่ง และ
ที่สาธารณสถานอยู่ในเกณฑ์อ่อนมาก คิดเฉลี่ยทั้งหมดแล้วปรากฏว่าเด็กมีความรู้
ทั่วไปเกี่ยวกับศีลธรรมและวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบ
ความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรมระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง จากการ

เปรียบเทียบมีชัณมิเนลี่ยของคะแนนค่าตอบที่ถูกของกุ่มเด็กชายกับกุ่มเด็กหญิง โดยวิธี t - test ปรากฏว่าค่าของ $t = .928$ แสดงว่า ความสามารถในการเรียนวิชาศีลธรรม ระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิงไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยของ เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ พบว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้รับการศึกษาอบรมอยู่ในโรงเรียน ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเวลา 4 ปีนั้น มีความรู้ทางด้านศีลธรรม อยู่ในระดับปานกลาง นับว่าเป็นผลที่ไม่น่าพอใจนัก เพราะนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บางส่วนไม่ได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป จึงไม่มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมอีก ควรที่จะได้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี ควรประพฤติปฏิบัติ และสิ่งใดเป็นสิ่งไม่ดี ควรละเว้น อันจะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศสืบไป

ชาลี ลัทธิต (ชาลี ลัทธิต, 2507 : 57) ได้สร้างแบบสอบถามคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยได้สร้างสถานการณ์ขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้ตอบเลือกทางออกในการแก้ปัญหา ในแต่ละสถานการณ์จะมีคุณธรรมแฝงอยู่ 1 อย่าง เมื่อนำสถานการณ์ที่สร้างขึ้นทั้งหมด 45 สถานการณ์ไปทดสอบกับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรากฏว่า นักเรียนเลือกคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์เป็นอันดับหนึ่ง และเลือกคุณธรรมเกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อชุมชน คุณธรรมที่มีต่ออำนาจและกฎข้อบังคับ คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อตนเอง เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญรอง ๆ ลงมาตามลำดับ

ชูชีพ อ่อนโลกสูง (ชูชีพ อ่อนโลกสูง, 2516 : 89) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ แสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2515 ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ จัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองดีต่างกันต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- ลำดับที่ 1 คุณธรรมความซื่อสัตย์
 ลำดับที่ 2 คุณธรรมเกี่ยวกับการเรียน
 ลำดับที่ 3 คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมค่านิยมคุณธรรม
 ลำดับที่ 4 คุณธรรมที่มีต่อชุมชน
 ลำดับที่ 5 คุณธรรมที่เกี่ยวกับอำนาจและกฎข้อบังคับ
 ลำดับที่ 6 คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ และ
 ชนบประเพณี
 ลำดับที่ 7 คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว
 ลำดับที่ 8 คุณธรรมที่มีต่อตนเอง

ส่วนเด็กชายและเด็กหญิงมีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ ไม่แตกต่างกัน เด็กที่
 ผู้ปกครองรับราชการ กายาย และอาชีพอื่น ๆ มีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ไม่แตกต่าง
 กัน

ผลการวิจัยของ ชาลี ด้ทธิ และชูชีพ อ่อนโคกสูง ที่ได้ศึกษาการจัด
 ลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ สำหรับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถม
 ปีที่ 4 โดยศึกษาว่า นักเรียนได้เห็นความสำคัญและมีความสำนึกในคุณธรรมค่านิยม
 มากน้อยเพียงไร ซึ่งจากการศึกษาของทั้งสองท่านนี้ได้ผลสอดคล้องกันคือ ปรากฏว่า
 นักเรียนให้ความสำคัญของคุณธรรมค่านิยมความซื่อสัตย์เป็นอันดับแรก จากนั้นก็เป็นค่านิยม
 การเรียน ส่วนการศึกษาของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง พบต่อไปอีกว่า เด็กชายและ
 เด็กหญิงมีคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ไม่แตกต่างกัน ในค่านิยมของผู้ปกครองนักเรียน
 ที่แตกต่างกัน ก็ไม่ทำให้คุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนแตกต่างกัน

กาญจนา ควรสุภา (กาญจนา ควรสุภา, 2516 : 90 – 91) ได้ศึกษา
 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ แสดงตัว- เก็บตัว ความรู้สึกผิดชอบ และคุณธรรม
 แห่งพลเมืองที่ โดยระหว่างกับนักเรียนที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาตอนต้นของปีการศึกษา
 2516 ในภาคศึกษา 6 พบว่า การจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่

ด้านต่าง ๆ ของเด็กชายและเด็กหญิงนั้น ปรากฏว่า เด็กชายและเด็กหญิงจัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ด้านต่าง ๆ ใกล้เคียงคลึงกัน และเมื่อพิจารณาคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองของเด็กของนักเรียนทั้งสองเพศ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองของเด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน เด็กที่ผู้ปกครอง รับราชการ คำชาย หรือประกอบอาชีพอื่น ซึ่งได้แก่ รับจ้าง ทำนา ทำสวน ทำไร่ เป็นต้น ได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .089$) นั่นคือ อาชีพที่แตกต่างกันไม่ได้มีอิทธิพลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองของเด็ก

ผลการวิจัยของ ชูชีพ อ่อนโลกสูง และกาญจนา ควรสุภา เกี่ยวกับเพศหญิง - ชาย และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนที่แตกต่างกัน ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสองนี้ไม่ได้ทำให้คะแนนคุณธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน แสดงว่าอาชีพของผู้ปกครองหรือเพศนักเรียนที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กรุณา กิจขยัน (กรุณา กิจขยัน, 2517 : 78) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่อ อานาจภายใน ภายนอกของตน และคุณธรรมแห่งพลเมือง พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงได้ให้ความสำคัญของคุณธรรมแห่งพลเมืองที่ด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน และเมื่อพิจารณาคะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองของเด็กของนักเรียนทั้งสองเพศ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอาชีพผู้ปกครอง พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย กสิกรรม รับราชการ รับจ้าง และอื่น ๆ ได้คะแนนคุณธรรมแห่งพลเมืองก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.0027$)

การศึกษาวิจัยที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นยังสอดคล้องกับการวิจัยของ แสงสุรีย์ คนศิल्प อีกด้วย (แสงสุรีย์ คนศิल्प, 2519 : 99) ซึ่งแสงสุรีย์ได้ทำการศึกษาคำสำคัญในหน้าที่พลเมือง ลักษณะอคติทั่วไป และความเคร่งครัด

ของนักเรียนวันรุ่นในภาคเหนือ โดยศึกษาจากนักเรียนวันรุ่น ซึ่งกำลังเรียนในชั้น-
ประถมศึกษาปีที่ 6 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2518 โรงเรียนรัฐบาลใน
ภาคเหนือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 620 คน เป็นชาย 329 คน และหญิง 291 คน
ผลการศึกษาไม่พบว่า นักเรียนที่พ่อแม่มีอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ เกษตรกรรม
ค้าขาย และรับราชการนั้น มีความสำคัญในหน้าที่พลเมืองแตกต่างกัน

อรพินท์ นาคประคิษฐ์ (อรพินท์ นาคประคิษฐ์, 2518 : 40) ได้ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณธรรมแห่งพลเมืองคือนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในจังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2517 พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครอง
มีอาชีพ รับราชการ ค้าขาย ทำนา ทำสวน หรืออาชีพอื่นใดคะแนนคุณธรรม
แห่งพลเมืองก็แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.231$) นั่นคือเด็ก
ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจะมีคุณธรรมแห่งพลเมืองก็เหมือนกัน

ส่วนผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ
2513 : 94) ได้ทำการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง
เมื่อเทียบกับหลักสูตรในวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วยวิชาภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์
หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ใน
วิชาสังคมศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการนั้น ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงสุด รองลงไปเป็นกลุ่ม
ตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย รับจ้าง และทำสวน ตามลำดับ ส่วนกลุ่ม-
ตัวอย่างที่ผู้ปกครองมีอาชีพ ทำไร่ ทำนา มีผลสัมฤทธิ์ต่ำสุดและแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติกับทุก ๆ กลุ่ม ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่เกี่ยวกับอาชีพ
ของผู้ปกครองนั้น มีผลต่อการเรียนของนักเรียน คือทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน
วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนแตกต่างกัน แต่วิชาสังคมศึกษานี้มีวิชาอื่นซึ่งไม่ใช่วิชา
จริยศึกษารวมอยู่ด้วย เช่น ภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์ อันมีผลต่อการวิจัยครั้งนี้
ทำให้การเสนอผลค่านจริยศึกษายังสรุปแน่นอนไม่ได้

สำหรับการวิจัยในต่างประเทศนั้น ไรท์ (Wright, 1971 : 57, 145) อ้างอิงจาก ควงเคื่อน พันธุนาวิน, 2520 : 17) ได้มีการวิจัยเปรียบเทียบ จริยธรรมด้านต่าง ๆ ของชาย - หญิง ผลการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการศึกษาพฤติกรรม โดยในการทดลองหรือพฤติกรรมเอื้อเพื่อก็ตาม ส่วนมากแล้วจะไม่พบความแตกต่าง ระหว่างชายกับหญิง แสดงว่า การวิจัยโดยการทดลองเกี่ยวกับจริยศึกษานั้น ความแตกต่างระหว่างเพศ ผลที่ได้จากการวิจัยไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เชิงจริยธรรมกับพฤติกรรม

เพียเจท์ (อ้างอิงจาก ควงเคื่อน พันธุนาวิน, 2520 : 40 - 41) เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ ความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์ และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทาง จริยธรรมของบุคคล จึงขึ้นอยู่กับการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม เมื่อเพียเจท์พบว่า เด็กจะพัฒนาทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุด (Formal Operations) เมื่ออายุประมาณ 8 - 10 ปี ฉะนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กจึงบรรลุขั้น สูงสุดได้เมื่ออายุประมาณ 8 - 10 ปี เช่นกัน เพียเจท์ ก็ได้แบ่งขั้นของการพัฒนา จริยธรรมของมนุษย์เป็นสามขั้น คือ ขั้นก่อนจริยธรรม ขั้นยึดคำสั่ง และขั้นยึดหลัก- แห่งตน ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงสองขวบ เด็กในขั้นนี้ยังไม่มี ความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากร ความต้องการ ทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อม และบทบาทของ ตนเองต่อบุคคลอื่น ๆ ในขั้นอายุ 2 - 8 ปี เด็กจะมีพัฒนาการในขั้นยึดคำสั่ง กล่าวคือ เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ คือประกาศิต ที่ตนต้องกระทำตาม กצרพัฒนาจากขั้นที่สองไปยังขั้นที่สาม คือขั้นยึดหลักแห่งตนนั้น เพียเจท์เชื่อว่า เกิดจากการพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์ในการมีบทบาทใน

กลุ่มเพื่อนเดียวกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของ
 เด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรมซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกัน และความเท่าเทียมกัน
 ของบุคคล ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี เด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติ จนบรรลุถึงขั้นที่
 สาม แต่อาจมีเด็กบางคนที่พัฒนาช้ากว่านี้ หรือในบางกรณีพัฒนาการอาจหยุดชะงัก
 อยู่ในขั้นที่สอง เนื่องด้วยการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงดูหรือสังคม หรือ
 อาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้

จากความคิดของเพียเจต์ สรุปได้ว่า จริยธรรมของเด็กจะเจริญขึ้นตาม
 ความเจริญของความสามารถทางการรู้ สติปัญญา และอารมณ์ของเด็ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 : 392 - 405) ได้ประมวลผลการวิจัย
 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมไว้ดังนี้คือ ทางด้าน
 ความรู้เชิงจริยธรรมนั้น ได้มีผู้พบว่า ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทาง
 จริยธรรมขั้นรากฐานของสังคมนั้น เด็กจะทราบอย่างครบถ้วนตั้งแต่อายุยังน้อย
 มีผู้พบตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ว่า เด็กชายอังกฤษ มีความรู้เชิงจริยธรรมนี้ ตั้งแต่
 เขาเรียนชั้นเกรดหนึ่ง ส่วนการศึกษาความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคลที่มีอายุมากกว่านี้
 ก็ได้ช่วยให้เข้าใจทางค่านิยมมากขึ้น แม้ว่าความรู้เชิงจริยธรรม จะมีความสัมพันธ์
 กับพฤติกรรมอยู่บ้างก็ตาม

โจนส์ และมอริส (Jones and Morris, 1954 : 781 - 783) ได้
 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็ก พบว่ามี
 ความสัมพันธ์ต่ำมาก จึงสรุปว่า ความรู้ทางศีลธรรมไม่ได้เป็นเครื่องประกันความ
 ประพฤติ เพราะมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลในการชักจูงใจเด็กให้แสดงพฤติกรรม
 ต่าง ๆ เช่น ความกดดันทางสังคม ความรู้สึกของเด็กต่อตัวเด็กเอง ท่าทีที่
 ครอบครัวและเพื่อนแสดงต่อเด็ก ความต้องการของเด็กในขณะนั้น และองค์ประกอบ
 อื่น ๆ อีก

ผลการวิจัยของ โจนส์ และมอริส ที่พบว่า พฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของ เด็กมีค่าสหสัมพันธ์ค่ามากนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา วรรณสุภา (กาญจนา วรรณสุภา, 2516 : 95) ซึ่งได้หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กับบุคลิกภาพแสดงตัว เก็บตัว ปรากฏว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้เท่ากับ -0.0257 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวไม่เป็นเส้นตรง แต่มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ไปในทางกลับกัน

จากการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสัมพันธ์ทางการเรียนของนักเรียน เช่น เพศ และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวของนักเรียนแล้ว นอกเหนือจากนี้ก็ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีก เช่น สภาพโรงเรียนได้แก่ การบริหารโรงเรียน อาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอน ครู การเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่นเดียวกันที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน และยังเป็นสาเหตุที่ทำให้หลักสูตร ซึ่งกำหนดขึ้นในชั้นประสบความสำเร็จแตกต่างกันออกไป

การวิจัยของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ 2513 : 87) ได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาวิชาจริยศึกษารวมอยู่ด้วย พบว่า จากคะแนนเต็มทั้งสิ้น 33 คะแนน ปรากฏว่านักเรียนทั้งหมดทำคะแนนเฉลี่ยได้ 15.15 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบรายจังหวัด ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นตัวแทนภาคกลาง ทำคะแนนได้สูงที่สุด รองลงไปเป็นจังหวัดสงขลา (ภาคใต้) จังหวัดกาฬสินธุ์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และจังหวัดน่าน (ภาคเหนือ) คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดทั้งสิ้นนี้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกคู่ของการเปรียบเทียบ

ส่วนการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาเปรียบเทียบในถิ่นประเภทของโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็นประเภทในเมือง นอกเมือง และในท้องถิ่นการันนั้น จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนอยู่ในเมืองนั้นมีผลสัมฤทธิ์วิชา

จึงมีผลสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเมือง และกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในท้องถิ่นการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่นอกเมือง แต่การไปมาสะดวกก็มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในท้องถิ่นการ ความแตกต่างของแต่ละกลุ่มล้วนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

$P < .01$ (กรมสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ 2513 : 92)

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของแสงสุรีย์ คนศิริม (แสงสุรีย์ คนศิริม, 2519 : 99) ที่ได้ศึกษาจากนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น ประถมปีที่ 6 และมีชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2518 โรงเรียนรัฐบาลใน ภาคเหนือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 620 คน เป็นชาย 329 คน และหญิง 291 คน พบว่า นักเรียนในเมืองและนอกเมือง มีความสำคัญในหน้าที่พลเมือง แตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นได้ที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ในกรณีที่เกี่ยวกับครูผู้สอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการวิจัยของสถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, 2509 : 66) ที่ได้ ทำการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ปรากฏผลดังนี้

- พิจารณาเปรียบเทียบความรู้ความสามารถของนักเรียนที่มีวุฒิ ทางครูแตกต่างกัน ในกรณีนี้มีแนวโน้มว่า นักเรียนที่ครูผู้สอนมีวุฒิสูง มีความรู้ ความสามารถมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ครูผู้สอนมีวุฒิต่ำในทุกวิชาที่ทดสอบ

- นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี มีแนวโน้มที่จะทำคะแนนเฉลี่ยในวิชาต่าง ๆ ที่ทดสอบได้สูงกว่านักเรียนที่ครู ผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนมานานกว่านั้นทุกกลุ่ม

นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความรู้ความสามารถ โดยทั่วไปสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

- พิจารณาเปรียบเทียบตามลักษณะเขตที่ตั้งของโรงเรียนแล้ว พบแนวโน้มที่ชัดเจนว่า นักเรียนโรงเรียนในเมืองมีความรู้ความสามารถสูงกว่า

นักเรียนโรงเรียนนอกเมือง

ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของคณะกรรมการศึกษา—
แห่งชาติ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2519 : 3 – 26) ซึ่งได้ทำการวิจัย
เรื่องสัมฤทธิ์ผลของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์
ของครูในวิชา คณิตศาสตร์ ความเข้าใจในการอ่าน ดูอุปมาอุปไมย หลักการ
ศึกษา หลักการสอน วิธีสอนและจิตวิทยา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบทดสอบ
สัมฤทธิ์ผลของครู 5 ฉบับ ตามวิชาที่วัด กลุ่มตัวอย่างคือ ครูประจำชั้นประถม
ปีที่ 3 จำนวน 987 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. สัมฤทธิ์ผลของครูที่อยู่ในภาคภูมิศาสตร์ และเขตการศึกษา
ต่างกันมีความสามารถต่างกันทั้ง 5 วิชา ครูในกรุงเทพฯ และภาคกลาง ได้
คะแนนสูงสุดในทุกวิชา แต่ครูในภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียง
เหนือได้คะแนนเฉลี่ยเป็นรองทุกวิชา
2. สัมฤทธิ์ผลของครูที่มีอายุต่างกันมีความสามารถแตกต่างกัน
ทั้ง 5 วิชา กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ครูอายุน้อยกว่าได้คะแนนเฉลี่ยดีกว่าครูอายุมาก—
กว่าในทุกวิชา
3. สัมฤทธิ์ผลของครูที่มีวุฒิต่างกัน มีความแตกต่างกันทั้ง 5 วิชา
กล่าวโดยทั่วไป ครูวุฒิสองภาษาได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูวุฒิต่ำกว่า
4. สัมฤทธิ์ผลของครูที่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพครู
ต่างกัน มีความสามารถแตกต่างกันทั้ง 5 วิชา ก็คือครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า
กลับมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า
19 ปี ขึ้นไปคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดในทุกวิชา

จากผลการวิจัยตามที่กล่าวข้างต้นนี้ พอสรุปได้ว่ามีองค์ประกอบหลาย—
อย่างที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน เช่น สภาพของ

โรงเรียน ครู และเขตที่โรงเรียนตั้งอยู่' โดยโรงเรียนที่อยู่ในเมืองจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่า นักเรียนที่อยู่นอกเมือง ส่วนนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในเมืองนั้น โดยทั่วไปมีอุปกรณ์การสอน ตลอดจนครู และสิ่งแวดลอม ที่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ของเด็กดีกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเมือง นอกจากนี้ในก้นที่เกี่ยวกับตัวครู ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนซึ่งเรียนกับครูที่แตกต่างกัน เช่น วุฒิของครู ประสบการณ์การสอนของครู หรือครูที่อยู่ในภาคต่าง ๆ กัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกันไปเลย เพราะครูมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน ถึงที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของครูที่ทำแบบทดสอบนั้นมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน สิ่งนี้จะส่งผลให้นักเรียนที่เรียนจากครูต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันไปเลย

✓ จากเอกสารและถาวรวิจัยที่ได้อ่ล่าวมาทั้งหมดนี้ สรุปได้ว่า หลักสูตรนั้นเป็น สิ่งสำคัญอย่างมิ่ง นับเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาที่กำหนดแนวทางการเรียน การสอนเอาไว้ เนื่องจากสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการ สังคมอย่างหนึ่ง ก็ต้องกำเนินงานการศึกษาให้ลอคค้ล้องกับสังคมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ การพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ค้ขึ้น มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาเองได้มี การพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอมา โดยรวบรวมความคิดเห็นของผูู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ผูู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตรและผลการวิจัยต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข และได้ ยกวางหลักสูตรขึ้น เป็นหลักสูตร ประโยคประณตศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้ทำการ ทดลองในปี 2519 ก่อนที่จะได้ประกาศใช้ในปี 2521 ต่อไป อนึ่งวิชาจริยศึกษา เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้าง เสริมลักษณะนิสัยที่กำหนดอยู่ในหลักสูตร ประโยคประณตศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร

ในชาติใหม่มีคุณภาพดีขึ้น จึงจัดวิชาจริยศึกษาขึ้น ซึ่งวิชาจริยศึกษานี้ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เน้นในการฝึกฝนและปลูกฝังคุณธรรมให้กับผู้เรียน ตั้งแต่เยาว์วัย มากกว่าที่จะได้เรียนเพื่อสอบได้เท่านั้น แต่การเรียนการสอนจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่หลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การจัดการบริหารของโรงเรียน ขนาดโรงเรียน วุฒิและประสบการณ์การสอนของครู จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนในเมือง โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนในโรงเรียนเหล่านี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนอกเมืองหรือถิ่นทุรกันดาร และในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ งานที่เกี่ยวกับตัวครูพบแนวโน้มว่า นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิสสูงและมีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่ำและมีประสบการณ์การสอนมานาน งานที่เกี่ยวกับเพศนักเรียน อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่แตกต่างกันในตัวแปรนี้ มีคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ ที่ศึกษาค้นคว้า

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงการ ดำเนินงานศึกษาค้นคว้า โดยกำหนดเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและการทดลอง เครื่องมือสำหรับใช้รวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 360 คน สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา 50 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในโครงการทดลอง สอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มทดลอง 25 โรงเรียน กลุ่มควบคุม 25 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ คือ สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดเทศบาล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนราษฎร์ การที่สุ่มตัวอย่างจำนวนโรงเรียน เนื่องจากงานวิจัยนี้มีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งต้องใช้เวลานานสำหรับเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล จึงไม่อาจใช้ประชากรทั้งหมดได้ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มที่ละชั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. โรงเรียนในกลุ่มทดลองที่ทำการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่มีอยู่ภาคละ 5 โรงเรียน สุ่มเอาภาคละ 3 โรงเรียน ส่วนภาคกลาง ซึ่งมีโรงเรียนทดลองอยู่ 10 โรงเรียน สุ่มเอา 6 โรงเรียน เป็นโรงเรียนใน

กรุงเทพมหานคร 3 โรงเรียน และโรงเรียนในภาคกลางรอบนอกอีก 3 โรงเรียน เนื่องจากโครงการทดลองหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นี้ กรมวิชาการได้เลือกโรงเรียนกลุ่มควบคุมที่มีสภาพและลักษณะใกล้เคียงกับโรงเรียนกลุ่มทดลองควบคู่กันไป ดังนั้นเมื่อผู้โรงเรียนกลุ่มทดลองได้โรงเรียนใด ก็กำหนดเอาโรงเรียนกลุ่มควบคุมที่เป็นโรงเรียนคู่กันกับโรงเรียนกลุ่มทดลองนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. โรงเรียนในกลุ่มทดลองที่ทำการสอนตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 2 ห้อง จับสลากเอาเพียงห้องเดียว ส่วนโรงเรียนที่ทดลองสอนเพียงห้องเดียวก็กำหนดเอาห้องนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างเลย เมื่อสุ่มห้องเรียนในโรงเรียนกลุ่มทดลองใดแล้วก็กำหนดเอาห้องเรียนในโรงเรียนกลุ่มควบคุม เป็นห้องเรียนคู่กับห้องทดลองเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างห้องเรียนแล้ว ก็แบ่งกลุ่มย่อยตามอาชีพของผู้ปกครองที่ต่างกัน โดยวิธีสุ่ม อย่างง่ายให้ได้จำนวนห้องละ 12 คน ตามเพศ คือนักเรียนหญิง 6 คน นักเรียนชาย 6 คน ดังนั้นจะได้ห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 30 ห้องเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน เป็นนักเรียนหญิงและนักเรียนชายกลุ่มละ 90 คน ส่วนกลุ่มควบคุมมีจำนวน 15 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน แยกเป็นนักเรียนหญิงและนักเรียนชายกลุ่มละ 90 คน เช่นเดียวกัน รวมนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 360 คน เช่นเดียวกัน ซึ่งมีรายละเอียดในการวาง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมในแต่ละภาค

ภาค	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม			รวม
	ชื่อโรงเรียน	ห้อง	จำนวนนักเรียน	ชื่อโรงเรียน	ห้อง	จำนวนนักเรียน	
กรุงเทพฯ	วัดธรรมิกราช	1/1	12	ฤทธิรงค์รอน	1/1	12	24
	สวนแก้ว	ง	12	ภาสะพงษ์	3	12	24
	เรวดี	2	12	นฤมลทิน	ก	12	24
ภาคกลาง	วัดพระประโทนเจดีย์	ค	12	วัดธรรมศาลา	1/4	12	24
	เทศบาล 5 วัดศรีสำราญ	1	12	เทศบาล 1 วัดประยูรศาล	ก	12	24
	บ้านหนองหิน	-	12	วัดหนองเสือ	ข	12	24
ภาคใต้	วิเชียรชม	1	12	วัดโคกสมานคุณ	ข	12	24
	เทศบาล 3	1/1	12	เทศบาล 2	1/2	12	24
	วัดน้ำขาวนวก	-	12	วัดน้ำขาวใน	1	12	24
ภาคเหนือ	หอยพระ	1	12	พุทธนิสรถ	ก	12	24
	เทศบาลวัดเกตุการาม	ก	12	เทศบาลวัดศรีสุพรรณ	1/3	12	24
	บ้านทรายมูล	ค	12	บ้านสันป่าสัก	ก	12	24
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อุนลวิพิภาคม	1/2	12	มูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม	ข	12	24
	เทศบาล 1 (พิบูลมังสาหาร)	1/ง	12	เทศบาลบ้านหนองกาโนน	ข	12	24
	บ้านเขมรธรรมเสนานุสรณ์	ก	12	บ้านทาวารี	-	12	24
	รวม		180	รวม		180	360

จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนกลุ่มทดลองที่แยกตามอาชีพผู้ปกครอง
ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทอาชีพของ
ผู้ปกครอง

ประเภทอาชีพ	จำนวนนักเรียน	ร้อยละ
รับราชการ	32	17.78
ธุรกิจการค้า	40	22.22
การเกษตร	41	22.78
รับจ้าง	67	37.22
รวม	180	100.00

การสร้างและทดลองเครื่องมือสำหรับใบชวบร มชชัญญล

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 กับกลุ่มที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่หนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือ คือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาให้เป็นกลางพอที่จะวัดได้ทั้งสองกลุ่ม ซึ่งดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ฉบับปี 2503 และหลักสูตรวิชาจริยศึกษา ฉบับปี 2521 แล้วรวมหัวข้อเนื้อหาที่เป็นเรื่องเดียวกันเข้าด้วยกัน เสร็จแล้ว

ผู้วิจัยและคณะนิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 สาขาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกการประถมศึกษา อีก 7 คน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อหาลำดับความสำคัญที่จะใช้เป็นเกณฑ์ในการออกข้อสอบวัดพฤติกรรรมแต่ละเนื้อหา นั้น โดยยึดหลักพฤติกรรมของบลูม (Bloom, 1971 : 271 - 273) ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

1.2 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาจากหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู ประมวลการสอน ซึ่งใช้สอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่เป็นส่วนของหลักสูตร พ.ศ. 2503 และหลักสูตร พุทธศักราช 2521 เพื่อที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา ต่อไป

1.3 ศึกษาวิธีการวัดผล การวิเคราะห์หลักสูตร จากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ชวาล แพทย์กุล (ชวาล แพทย์กุล, 2518) หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2515) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแบบทดสอบความรู้และทัศนคติค่านิยม และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของเมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ (เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์, 2506) และแบบสอบถามคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของ ชาลี ลัทธิ (ชาลี ลัทธิ, 2507)

1.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) มี 4 ตัวเลือก จำนวนทั้งหมด 50 ข้อ

1.5 การทดลองใช้แบบทดสอบ แบบทดสอบที่จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1-7 คน เป็นโรงเรียนในกรุงเทพฯ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดใหม่ทองแดง โรงเรียนประชาสามัคคี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และโรงเรียนวัดเกาะศาลพระ อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร อีก 1 โรงเรียน ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาการวิจัยศึกษา

ชื่อโรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
วัดใหม่รองสม	2	57
ประจิมสาริต มทว. ประสาเมธิต	1	32
วัดเกาะศาลพระ	2	58
รวม	5	147

หลังจากนำแบบทดสอบไปทดลองสอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการสอบมาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะนำไปสอบจริงดังต่อไปนี้

1.5.1 วิเคราะห์ข้อทดสอบเป็นรายข้อ (Item analysis) โดยใช้เทคนิค 27% ของกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ เพื่อหาความยากง่าย (Difficulty) และหาอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อทดสอบแต่ละข้อ โดยอาศัยตารางสำเร็จของ จุงเต๋ฟาน ผลจากการวิเคราะห์ได้คัดเลือกเอาเฉพาะข้อทดสอบที่มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20 - .80 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป พร้อมทั้งได้มีการแก้ไขข้อทดสอบบางข้อให้สมบูรณ์มากขึ้น รวมข้อทดสอบที่คัดเลือกไว้สำหรับการวิจัยจริง 30 ข้อ

1.5.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการของ คูเคอร์ ริชาร์ดสัน ผลปรากฏว่าข้อทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น = .8385

นอกจากนี้ยังนำผลการสอบ จากการไปสอบจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มาหาค่าความเชื่อมั่นอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นครั้งหลังนี้ = .7829

1.5.3 การหาความเที่ยงตรง (Validity) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของพฤติกรรม (Construct Validity) ผู้วิจัยตรวจทานโดยนำข้อทดสอบแต่ละข้อมาเปรียบเทียบกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร

2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยนำเอาคุณธรรมจากหลักสูตรประโยค-ประถมศึกษาทั้งฉบับพุทธศักราช 2503 และฉบับพุทธศักราช 2521 ที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ในด้านการแสดงมารยาท ความซื่อสัตย์ ความเป็นระเบียบ ความเอื้อเฟื้อ ความกล้าแสดงออก มากำหนดเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ โดยสร้างสถานการณ์สั้น ๆ แล้วสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่แสดงออกมาในสถานการณ์นั้น ๆ จากนั้นนำไปให้ศึกษานิเทศก์ กรมส่งเสริมศึกษา กรุงเทพมหานคร ชั้นปีที่ 1 อาจารย์กรรมการ และคณะนิสิตปริญญาโท ปีที่ 2 วิชาเอกการประถมศึกษา ใ้ช่วยตรวจแก้ไข และตัดสินพฤติกรรมนั้นเพื่อให้ได้ความถูกต้องยิ่งขึ้น

2.1 เนื่องจากผู้วิจัยได้ร่วมกับคณะนิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 สาขาหลักสูตรและการสอน วิชาเอก การประถมศึกษา ทำการวิจัยหลักสูตรระดับปีที่ 1 นี้ ดังนั้นในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูล จึงต้องมีการฝึก นิสิตอีก 4 คนเพื่อไปเก็บข้อมูลจากที่ต่าง ๆ โดยถือว่า นิสิตผู้เก็บข้อมูลเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ผู้วิจัยจึงได้ฝึกและดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

2.1.1 ซึ่แจ้งการใช้แบบสังเกตและอธิบายพฤติกรรมที่ควรสังเกตให้ นิสิตทั้ง 4 คน เข้าใจพร้อมทั้งเสนอแนะพฤติกรรมที่ควรสังเกตให้ทราบ ตลอดจนตอบปัญหาข้อสงสัยจนทุกคนเข้าใจเป็นอย่างดี

2.1.2 ฝึกการสังเกตและใช้แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คน เป็นนักเรียนหญิง 5 คน นักเรียนชาย 5 คน จากนั้นนำคะแนนจากผู้สังเกตทั้ง 5 คน มาหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต (The Kendall coefficient of concordance)

ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต = .7925

3. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคล แยกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 แบบสอบถามรายละเอียดสำหรับนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อนักเรียน เพศชาย - หญิง อาชีพผู้ปกครองของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามอยู่ด้านหน้าของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา

3.2 แบบสอบถามรายละเอียดของครู เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับข้อมูลเกี่ยวกับครู ได้แก่ วุฒิครู ประสบการณ์ในการสอนของครู ขนาดของโรงเรียน เขตที่ตั้งของโรงเรียน คณะผู้วิจัยได้ร่วมกันสร้างขึ้น ดังปรากฏในภาคผนวก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กระจายอยู่ในทุกภาค ดังนั้นจึงให้นิสิตซึ่งร่วมทำการวิจัย ตามโครงการทดลองหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการ ซึ่งเป็นโครงการเดียวกันอีก 4 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเองเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ก่อนที่นิสิตทุกคนจะออกเก็บข้อมูล ได้มีการประชุมวางแผนร่วมกัน และปรึกษาให้เข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังได้แจกคู่มือดำเนินการสอบวิชาจริยศึกษาให้แก่ นิสิตทุกคนที่เก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ด้วย และให้ทุกคนปฏิบัติตามคู่มือดำเนินการสอบโดยเคร่งครัด ได้เริ่มลงมือเก็บข้อมูลปลายเดือนพฤษภาคม 2520 และเสร็จสิ้นปลายเดือนมิถุนายน 2520 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือน

การทดสอบและการให้คะแนน

1. แบบทดสอบวิชาจริยศึกษา เมื่อรวบรวมกระดาษคำตอบเรียบร้อยแล้ว จึงตรวจให้คะแนน ข้อใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าข้อใดตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบ

เกินกว่าหนึ่งคำตอบให้ 0 แล้วรวมคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

2. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบ่งเป็นพฤติกรรม ร้อยละ 20 พฤติกรรม ให้คะแนนพฤติกรรมละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยถือหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ จากสถานการณ์ที่สร้างขึ้น แล้วนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องออกมาได้คะแนน แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งไม่ให้คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา และจากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อหาความแตกต่างของคะแนน โดยใช้ t - test

ตอนที่ 2 หาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ วิชาจริยศึกษากับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 3.1 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองว่าอยู่สูงกว่าเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ โดยถือเกณฑ์ 50% ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่าเกณฑ์ หมายถึง

3.1.1 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างได้ 50% ของคะแนนเต็มขึ้นไป

3.1.2 จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ต้องมีจำนวน 50% ของคนทั้งหมดขึ้นไป ถ้าระดับผลสัมฤทธิ์ไม่อยู่ในเกณฑ์ 2 ข้อนี้ ถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์ 50%

3.2 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ

ธุรกิจ เกษตรกรรม และรับจ้าง โดยใช้ F - test เมื่อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็ใช้ q - Statistic ทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป

3.3 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำแนกเป็นเพศหญิงและเพศชาย พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย โดยใช้ t - test

3.4 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละภาค โดยถือเกณฑ์ 50% พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนในเขตกรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ F - test เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ก็ทำการทดสอบต่อไปเป็นรายคู่ โดยใช้ q - Statistic

3.5 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน พร้อมทั้งเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้ F - test เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ก็ทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้ q - Statistic

3.6 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่างกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิที่ต่ำกว่า ป.กศ., วุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า, วุฒิ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า, และวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา โดยใช้ F - test เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ก็ทำการทดสอบต่อไปเป็นรายคู่ โดยใช้ q - Statistic

3.7 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์ต่างกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งไม่เคยสอนชั้นประถมศึกษา 1 มาก่อน เลขสอน 1 - 5 ปี เลขสอน 6 - 10 ปี และเลขสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยใช้ F - test เมื่อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็ใช้ q - Statistic ทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่ามัธยเลขคณิต (Mean) คือค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Henry E. Garrett, 1956:27})$$

$$\bar{X} = \text{ค่ามัธยเลขคณิต}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียนในกลุ่ม}$$

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อกระจายของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{ล้วน สายยศ, 2515:100})$$

$$S = \text{ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum X^2 = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียน}$$

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตรคูเคอร์ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) 21

$$r_{tt} = \frac{NS^2 - M(N-M)}{S_t^2 (N-1)} \quad (\text{J.P.Guilford, 1956:455})$$

$$\text{เมื่อ } r_{tt} = \text{ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ}$$

$$N = \text{จำนวนของข้อทดสอบ}$$

$$M = \text{คะแนนเฉลี่ยจากการสอบด้วยแบบทดสอบ}$$

$$S_t^2 = \text{ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากการสอบด้วยแบบทดสอบ}$$

4. หาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต โดยใช้สูตร (Seigel, 1956:231)

$$W = \frac{S}{\frac{1}{12} K^2 (N^3 - N)}$$

เมื่อ W = The Kendall coefficient of concordance

S = ผลรวมของลำดับที่ของผู้สังเกตแต่ละคนกับ R_j คือ

$$S = \sum (R_j - \frac{\sum R_j}{N})^2$$

R_j = ผลรวมของลำดับที่ของผู้สังเกตแต่ละคน

K = จำนวนผู้สังเกต

N = จำนวนหัวข้อคะแนน

5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวันเวย์ (One-Way Analysis of Variance) (Herbert Friedman, 1972 : 162)

Source	df		MS	F
Columns	C-1	$\sum \left(\frac{T_{ci}^2}{N_{ci}} \right) - \frac{T^2}{N}$	$\frac{SS_c}{df_c}$	$\frac{MS_c}{MS_w}$
Within=Error	N-C	$SS_T - SS_c$	$\frac{SS_w}{df_w}$	-
Total	N-1	$\sum \sum (x^2) - \frac{T^2}{N}$	-	-

$$\begin{aligned}
 \text{เมื่อ } c &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \\
 N &= \text{จำนวนคนทั้งหมด} \\
 \sum \left(\frac{T_{c1}^2}{N_{c1}} \right) &= \text{อัตราส่วนระหว่างผลรวมของคะแนนในแต่ละกลุ่ม} \\
 &\quad \text{ยกกำลังสองกับจำนวนคนในแต่ละกลุ่ม} \\
 \frac{T^2}{N} &= \text{อัตราส่วนระหว่างผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\
 &\quad \text{ยกกำลังสองกับจำนวนคนทั้งหมด} \\
 SS_c &= \sum \left(\frac{T_{c1}^2}{N_{c1}} \right) - \frac{T^2}{N} \\
 SS_T &= \sum \sum (x^2) - \left(\frac{\sum \sum x}{N} \right)^2 \\
 df &= \text{degrec of freedom}
 \end{aligned}$$

6. การทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร โดยใช้สูตร t - test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}} \quad (\text{Edward, 1957 : 139})$$

$$\begin{aligned}
 \text{เมื่อ } t &= \text{ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปร} \\
 \bar{X}_1 &= \text{ค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวแปรที่ 1} \\
 \bar{X}_2 &= \text{ค่าเฉลี่ยของคะแนนตัวแปรที่ 2} \\
 S_1^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนของตัวแปร กลุ่มที่ 1} \\
 S_2^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนของตัวแปร กลุ่มที่ 2} \\
 N_1 &= \text{จำนวนคนของตัวแปร ตัวที่ 1} \\
 N_2 &= \text{จำนวนคนของตัวแปร ตัวที่ 2}
 \end{aligned}$$

7. หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษากับคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน (Garrett, 1967 . 143)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum XY$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน X และของ Y ตามลำดับ

$\sum X, \sum Y$ = ผลรวมของคะแนน X และ Y ตามลำดับ

$\sum X^2, \sum Y^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N = จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

8. ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Ferguson, 1966:187)

$$t = r \sqrt{\frac{N - 2}{1 - r^2}}$$

t = เป็นค่าจาก t - distribution

r = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N = จำนวนนักเรียน

ในบทนี้ได้อธิบายถึงวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการสุ่มตัวอย่าง การสร้างและทดลองเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การทดสอบและการให้คะแนน การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกับการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่นำเสนอต่อไป ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
X	แทน	คะแนนดิบ
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนดิบ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนน
SS	แทน	Sum of the square
SM	แทน	Mean Square
df	แทน	Degree of Freedom
F	แทน	อัตราส่วนวิกฤติใน F - distribution
t	แทน	อัตราส่วนวิกฤติใน t - distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งการแปลความหมายแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

1. แจกแจงข้อมูลจากคะแนนของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยคิดจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา 30 คะแนน และจากแบบสังเกตพฤติกรรม 20 คะแนน แล้วนำมาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษากับคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
3. วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน เฉพาะกลุ่มทดลองโดยแบ่งเป็น 7 ตอน คือ
  - 3.1 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองว่า อยู่สูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ โดยถือเกณฑ์ 50%
  - 3.2 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในระหว่างนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน
  - 3.3 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายและหญิง พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนหญิง และนักเรียนชาย
  - 3.4 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละภาค โดยถือเกณฑ์ 50% พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระหว่างภาค
  - 3.5 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน โดยถือเกณฑ์ 50% พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระหว่างขนาดโรงเรียนนั้น
  - 3.6 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่างกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่างกัน
  - 3.7 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในระหว่างครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียน
กลุ่มควบคุม

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	X	$\bar{X}$	S.D.	t
นักเรียนกลุ่มทดลอง	180	3025	16.8055	5.7519	0.4484
นักเรียนกลุ่มควบคุม	180	2978	16.5444	5.2886	

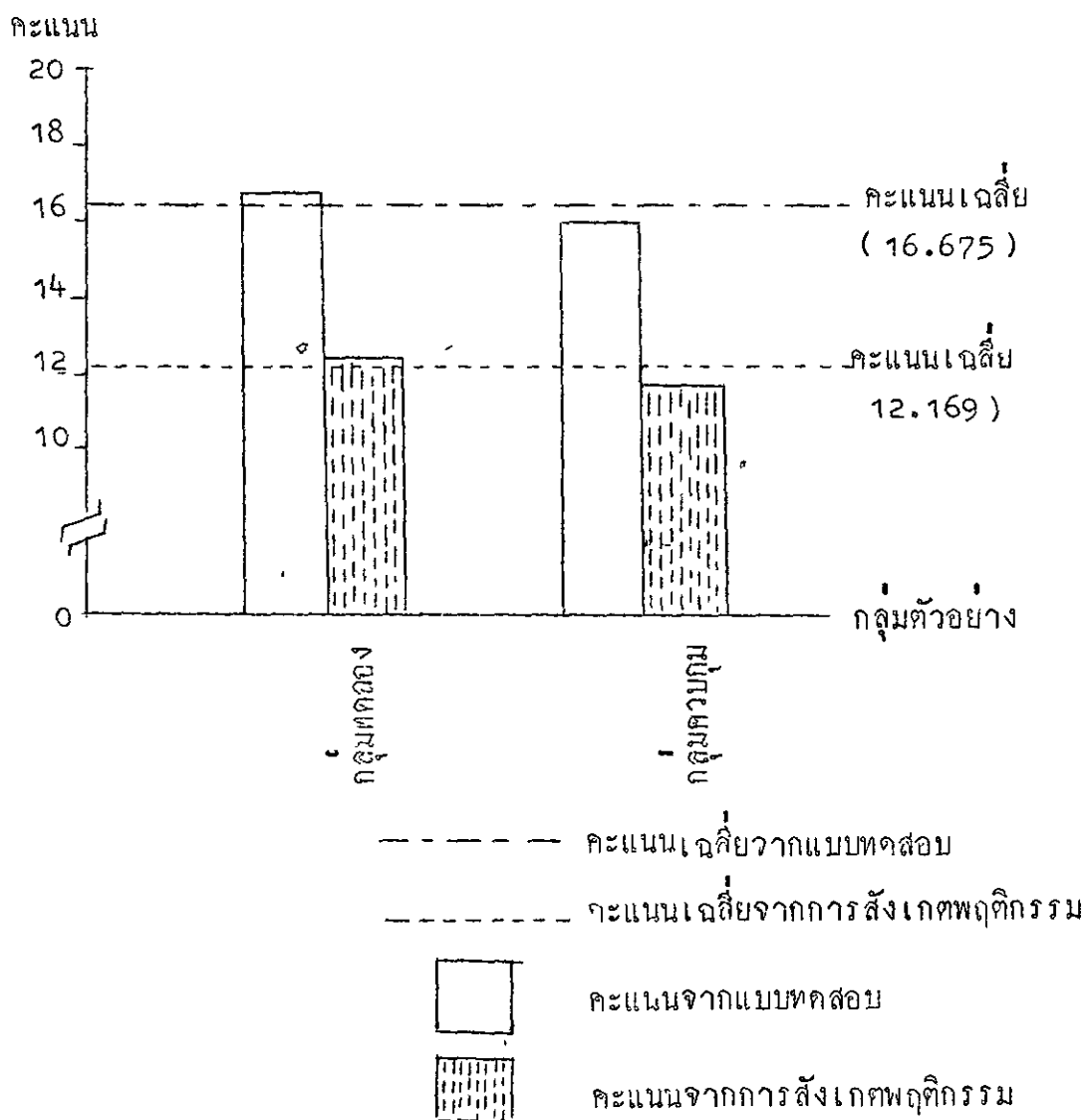
จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษา แตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างไรไม่มีนัยสำคัญ ผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 อย่างเต็มที่

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา ระหว่าง
นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	X	$\bar{X}$	S.D.	t
นักเรียนกลุ่มทดลอง	180	2255	12.5277	2.7552	1.1276
นักเรียนกลุ่มควบคุม	180	2126	11.8111	2.5517	

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษาแตกต่างกับนักเรียนในกลุ่มควบคุม
อย่างไม่มีนัยสำคัญ ผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1 อย่างเต็มที่

ภาพ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาจรรยาวิชา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ตาราง 6 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์และจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมเป็นรายคู่โรงเรียน

รายคู่โรงเรียน	คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์			คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม		
	X	$\bar{X}$	t	X	$\bar{X}$	t
วัดอมรินทร์วราวม ดุสิตนรังกรณ์	233 237	19.41 19.75	0.1912	142 152	11.83 12.67	0.6531
สวนบัว ภาสะพงษ์	271 248	22.58 20.67	1.3673	138 134	11.50 11.17	0.2919
เรวกี นฤมลทิน	274 275	22.83 22.92	0.0604	164 152	13.67 12.67	1.4671
วัดพระประโทนเจดีย์ วัดธรรมศาลา	214 149	17.83 12.42	3.2030**	197 156	16.42 13.00	6.6498**
เทศบาล 5 วัดศรีสำราญ เทศบาล 1 วัดประตู่ศาล	144 151	12.00 12.58	0.2948	186 157	15.50 13.08	4.1037**
บ้านหนองหิน วัดหนองเสือ	156 183	13.00 15.25	1.1895	164 165	13.67 13.75	0.1314
วิเชียรชม วัดโลกสมานคุณ	234 202	19.50 16.83	1.2796	152 127	12.67 10.58	3.3434**

ตาราง 6 (ต่อ)

รายชื่อโรงเรียน	คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ^A			คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม		
	X	$\bar{X}$	t	X	$\bar{X}$	t
เทศบาล 3	189	15.75	2.1875*	150	12.50	1.1889
เทศบาล 2	142	11.83		140	11.67	
วัดนำขานอก	204	17.00	2.1223*	152	12.67	0.5280
วัดนำขานใน	162	13.50		157	13.08	
หอพระ	142	11.83	1.6235	184	15.33	4.4328**
บุษริโสภณ	190	15.83		129	10.75	
เทศบาลวัดเกตการาม	220	18.33	0.1214	143	11.92	1.9144
เทศบาลวัดศรีสุพรรณ	223	18.58		162	13.50	
บ้านทรายมูล	172	14.33	0.1949	133	11.08	0.1013
บ้านสันป่าสัก	176	14.67		134	11.17	
อุบลวิทยาคม	184	15.33	1.3196	112	9.33	0.7946
มูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม	222	18.50		103	8.58	
เทศบาล 1 (พิบูลมังสาหาร)	179	14.92	0	112	9.33	0.5091
เทศบาลบ้านหนองตาไผ่น	179	14.92		107	8.92	
บ้านเขมรธรรมเสนานุสรณ์	209	17.42	1.4309	126	10.50	2.7076*
บ้านทาวารี	239	19.92		151	12.58	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

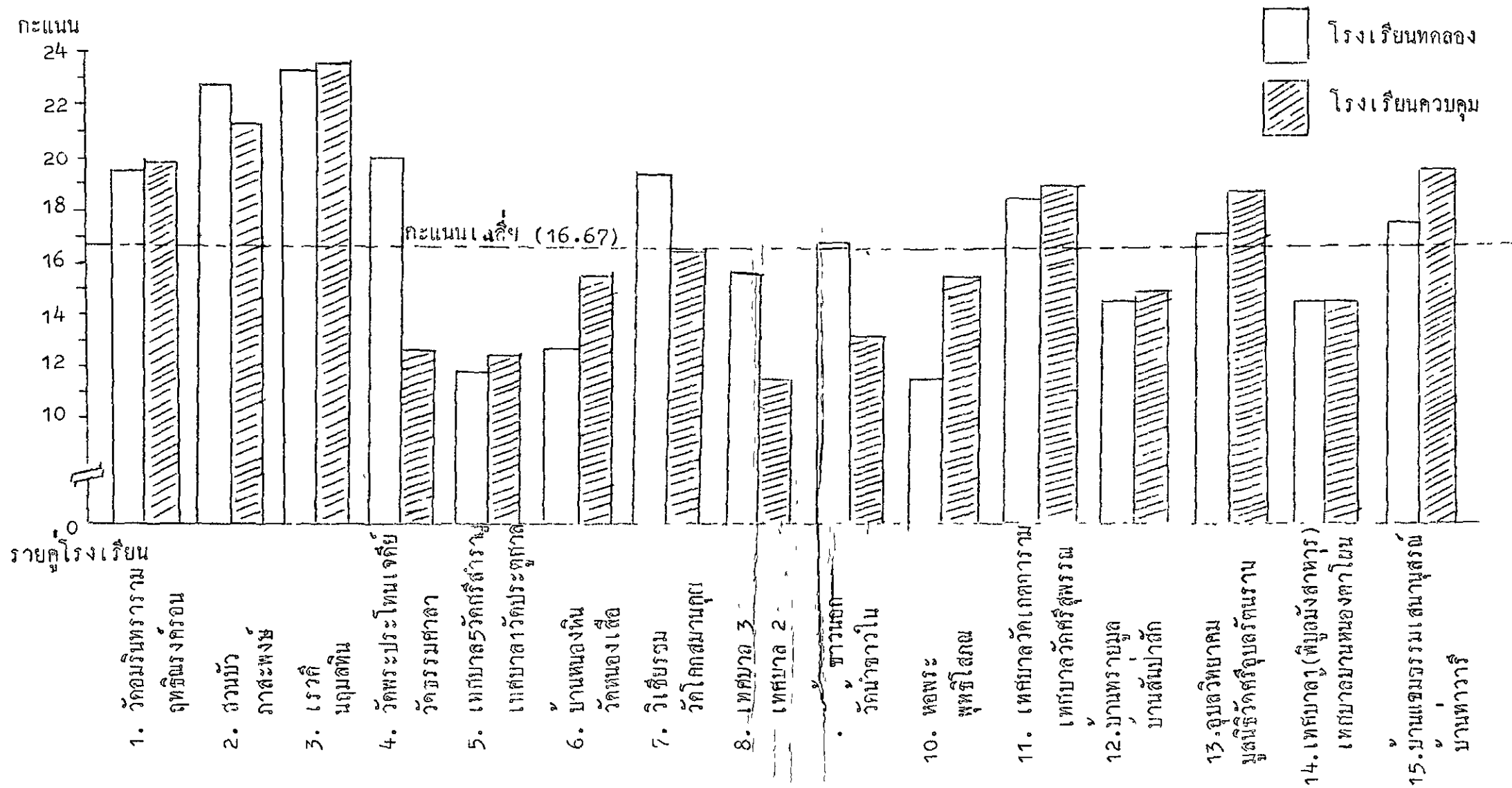
จากตาราง 6 แสดงว่า

1. นักเรียนในโรงเรียนทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษาสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 โรงเรียน ที่ระดับ .05 จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนอีก 12 โรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

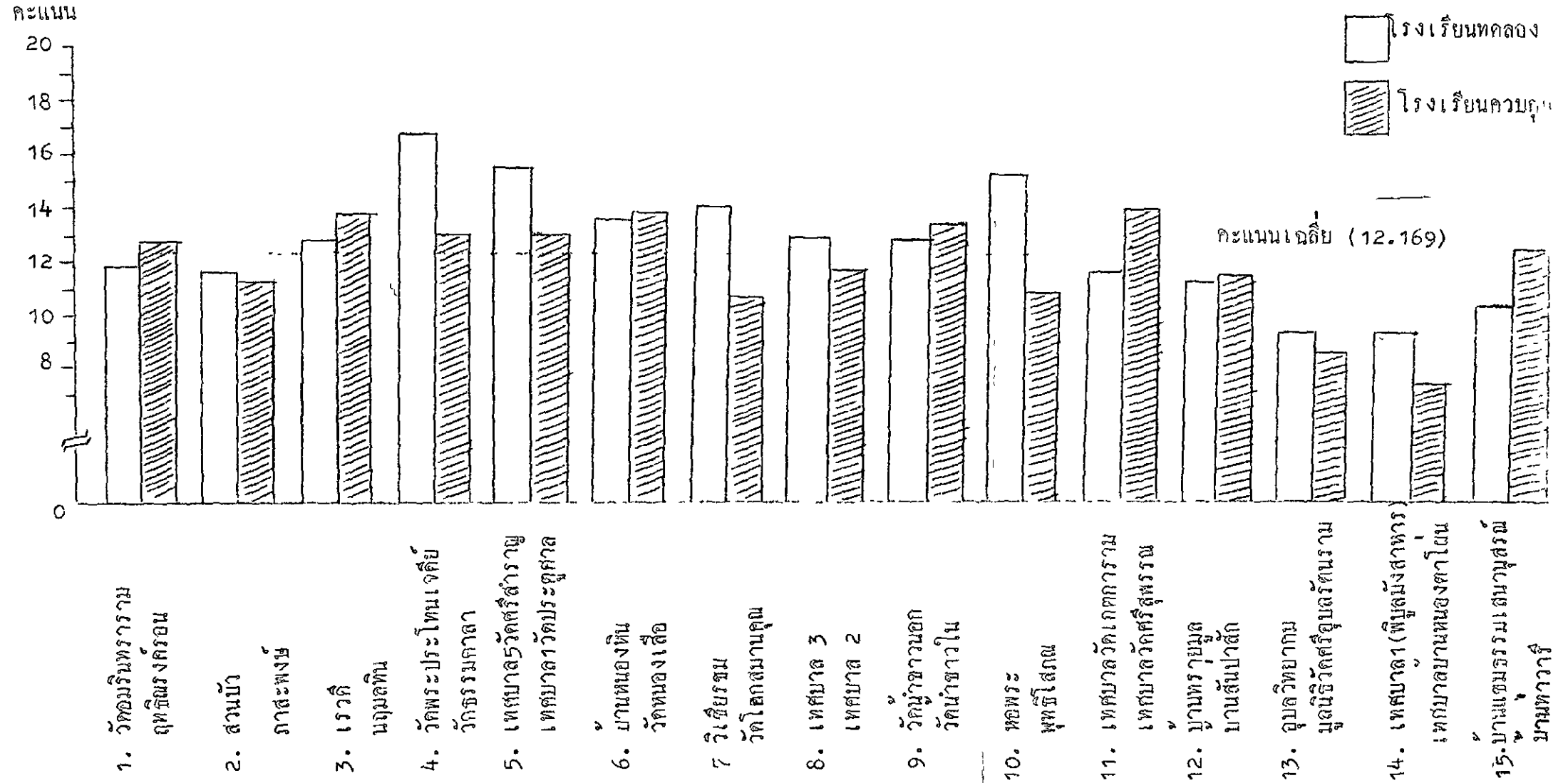
2. นักเรียนในโรงเรียนทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกต พฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 จำนวน 4 โรงเรียน ส่วนอีก 10 โรงเรียนไม่แตกต่างกัน นักเรียน ในโรงเรียนควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชา จริยศึกษา สูงกว่านักเรียนโรงเรียนทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 โรงเรียน

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา ระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในโรงเรียนแต่ละคู่ชัดเจนมากขึ้น จึงได้ แสดงกราฟประกอบดังในภาพ 2 และภาพ 3

ภาพ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจ กแบบทดสอบว่าอาจรียนศึกษา ระหว่างโรงเรียนทดลองกับโรงเรียนควบคุมในแต่ละคู่โรงเรียน

ภาพ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ระหว่างโรงเรียนทดลองกับโรงเรียนควบคุมในแต่ละคูโรงเรียน

ตอนที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์
วิชาจริยศึกษา กับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

ตาราง 7 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์
วิชาจริยศึกษากับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม
นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ศึกษา	N	r	t
คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม	360	- 0.0067	0.1267

จากตาราง 7 แสดงว่า คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา
กับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมีค่าสหสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์
ทางลบและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเส้นตรงในทางบวก

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเฉพาะกลุ่มทดลอง

3.1 ทหาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองว่าอยู่สูงกว่าเกณฑ์ หรือต่ำกว่าเกณฑ์ โดยถือเกณฑ์ 50%

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไปในวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป
จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์	180	122	30	16.8055	5.7519	67.78
จากการสังเกตพฤติกรรม	180	154	20	12.5277	2.7552	85.56

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา และจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยนักเรียนที่ทำคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 67.78 ส่วนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ปรากฏว่า นักเรียนที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไปมีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 85.56 นั่นคือ เก้าถือเกณฑ์ 50% แล้วนักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3.2 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแยกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละอาชีพของผู้ปกครอง

ประเภทอาชีพผู้ปกครอง	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้อันดับ 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป
รับราชการ	32	26	19.75	6.4906	81.25
ธุรกิจ การค้า	40	30	17.65	4.8545	75.00
รับจ้าง	67	43	15.83	5.5009	64.18
การเกษตร	41	23	15.26	5.5543	56.09

จากตาราง 9 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาสูงสุด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 26 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81.25 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้วนักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ การค้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา รองลงมาจากนักเรียนที่

ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 30 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 75.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา รองลงมาจากนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ การค้า และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 43 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.18 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา ต่ำสุดแต่คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 23 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 56.09 นั่นคือถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา ในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามลำดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละอาชีพของผู้ปกครอง

ประเภทอาชีพผู้ปกครอง	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้ 50% ขึ้นไป	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป
ธุรกิจ การค้า	40	37	12.67	2.6154	92.50
รับจ้าง	67	60	12.65	2.6603	89.55
รับราชการ	32	26	12.43	2.7112	81.25
การเกษตร	41	30	12.00	3.1384	73.17

จากตาราง 10 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ การค้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาสูงสุด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 37 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 92.50 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองลงมาเป็นที่สอง และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 60 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 89.55 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว

นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองลงมาเป็นที่สามจากนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 26 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81.25 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษาต่ำสุดแต่คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 30 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.17 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3.2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง

Source	df	SS.	MS.	F.
ระหว่างกลุ่ม	3	465.851	155.2836	5.00884**
ภายในกลุ่ม	176	5456.344	31.0019	
ทั้งหมด	179	5922.195		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ
ธุรกิจ รับจ้าง และการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์
วิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้ไม่ตรงกับ
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงต้องทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เป็นรายคู่ต่อไปโดยใช้
q - Statistic ตามวิธีการของ Newman Keuls เพื่อจะได้ทราบว่าคู่ใดบ้าง
ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบ
ทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่

ประเภทอาชีพผู้ปกครอง		การเกษตร	รับจ้าง	ธุรกิจ	การค้า	รับราชการ
	$\bar{X}$	15.26	15.83	17.65	19.75	
การเกษตร	15.26	-	0.57	2.39	4.49*	
รับจ้าง	15.83		-	1.82	3.92*	
ธุรกิจ	17.65			-	2.10	
รับราชการ	19.75				-	
q. 95(r. 176)		2.77	3.31	3.63		
q. 99(r. 176)		3.64	4.12	4.40		
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$ q.95		2.87	3.43	3.76		
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}}$ q.99		3.77	4.27	4.56		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ การค้า อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ การค้า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง และการเกษตร อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตร อย่างไรก็ตามไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๑

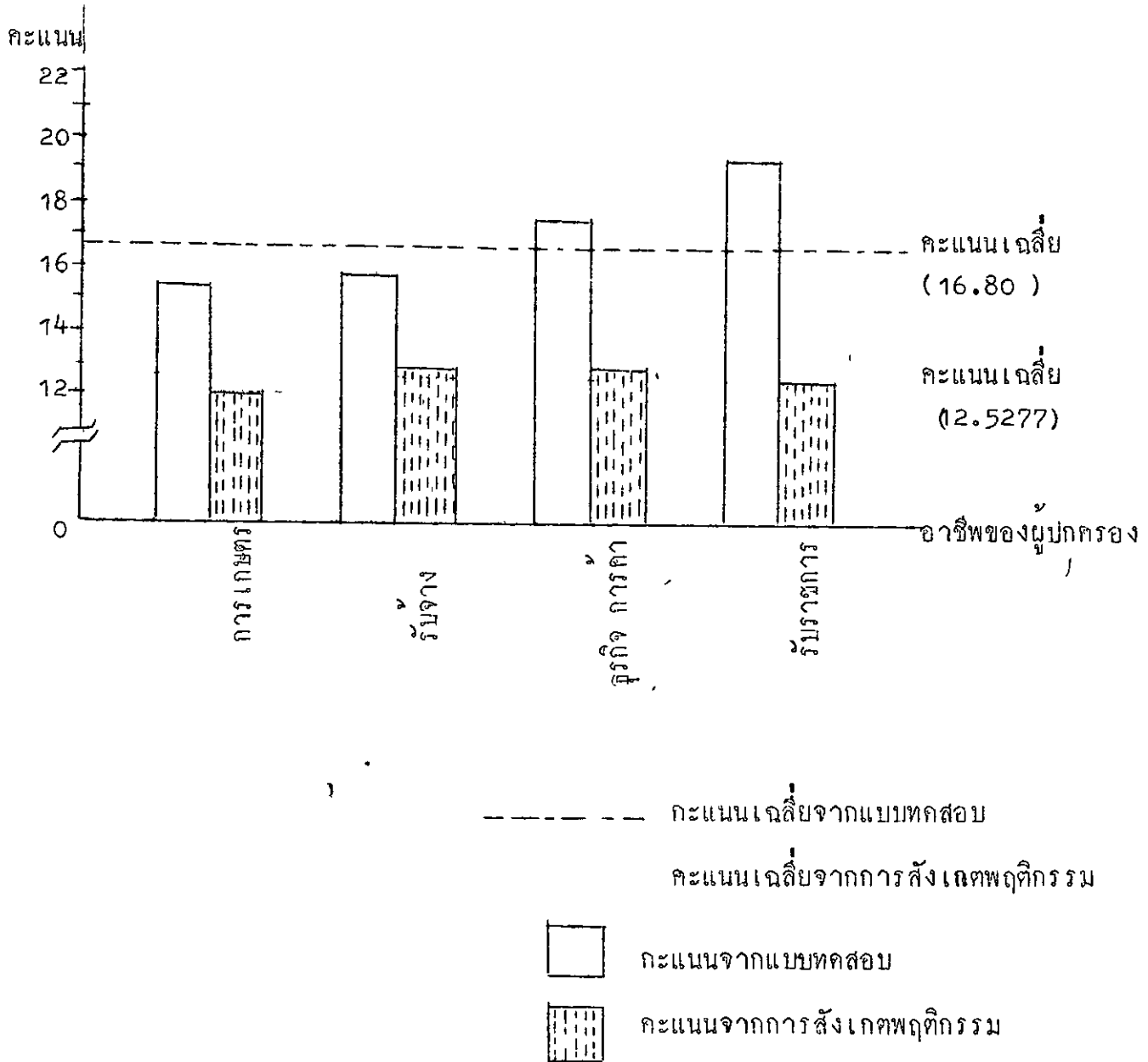
ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	13.107	4.369	0.5671
ภายในกลุ่ม	176	1355.755	7.7031	
ทั้งหมด	176	1368.862		

จากตาราง 13 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ ธุรกิจ การค้า รับจ้าง และการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจรรยาวิชาของนักเรียนกลุ่มทดลองที่จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้แสดงกราฟประกอบดังภาพ 4

ภาพ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียน
กลุ่มทดลอง จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองนักเรียน

3.3 วั้คัฒผลลัฒนฤทุธิ์ และการเป็รวิยบเท็ยบผลลัฒนฤทุธิ์ทางการเร็ยนของ นั้กเร็ยนชาย และหญิิง

ตาราง 14 คัฒลัฒนฤทุธิ์พื้นฐาน ร้อยละ และการเป็รวิยบเท็ยบผลลัฒนฤทุธิ์
ทางการเร็ยนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา และจากการ
ลัฒงเกตพฤติกรรมนั้กเร็ยน จั้แนกตามเพศของนั้กเร็ยน

ประเภทเครื่องมือ	เพศ นั้กเร็ยน	N	X	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t'
แบบทดสอบผลลัฒนฤทุธิ์	หญิิง	90	1558	17.311	6.1069	66.67	1.1792
	ชาย	90	1467	16.30	5.3599	68.89	
การลัฒงเกตพฤติกรรม นั้กเร็ยน	ชาย	90	1135	12.61	2.6845	87.78	0.6786
	หญิิง	90	1100	12.33	2.8521	82.22	

จากตาราง 14 แสดงว่า

1. เมื่อบเป็รวิยบเท็ยบภายในกลุ่มทดสอบนั้กเร็ยนหญิิงมีผลลัฒนฤทุธิ์ทางการเร็ยน จากแบบทดสอบผลลัฒนฤทุธิ์วิชาจริยศึกษาเฉลี่ยแล้วสูงกว่่านั้กเร็ยนชาย และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นั้กเร็ยนหญิิงกลุ่มนี้มีวั้คัฒผลลัฒนฤทุธิ์สูงกว่่าเกณฑ์

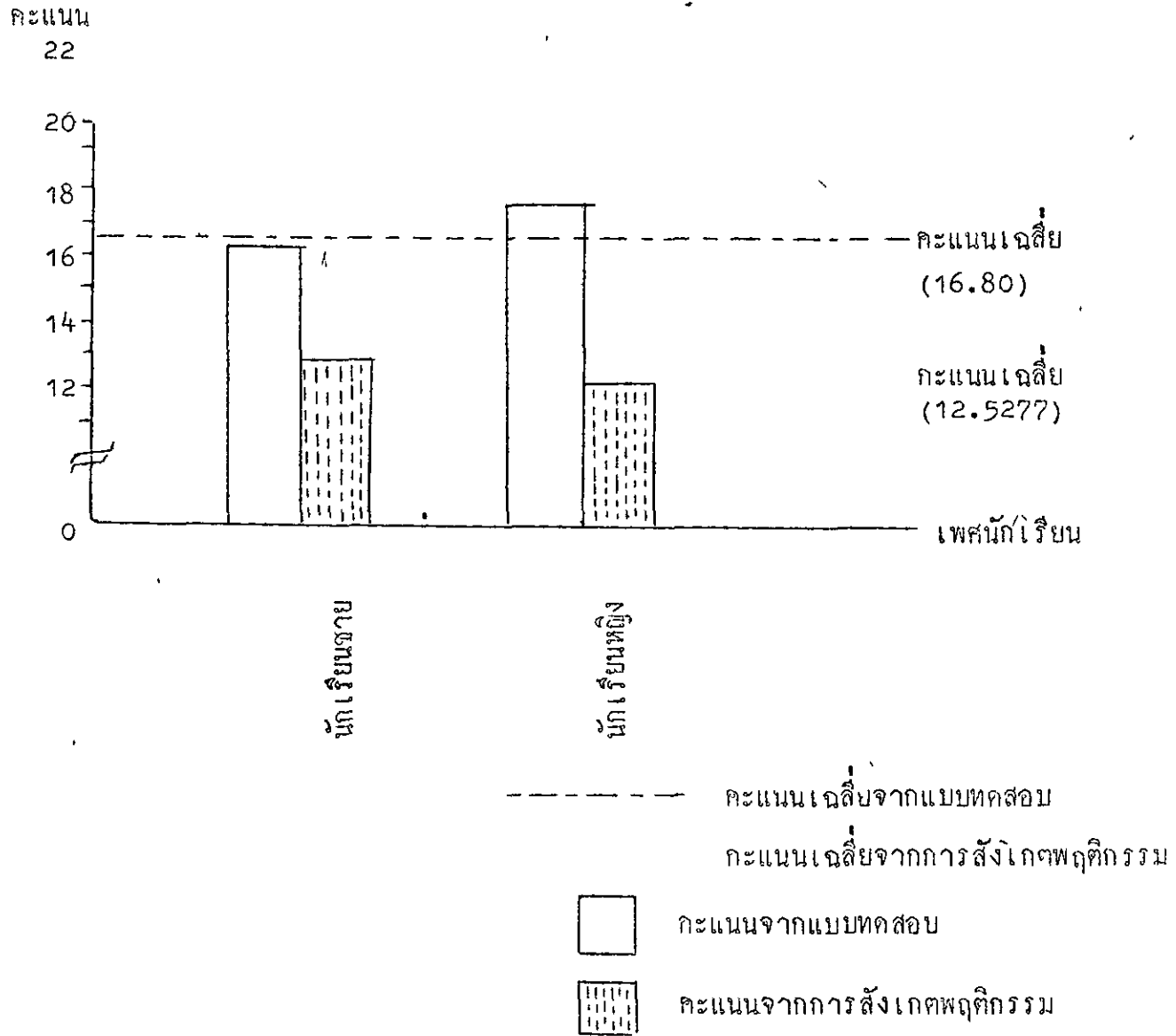
1.1 นั้กเร็ยนกลุ่มทดสอบที่เป็นนั้กเร็ยนชาย มีผลลัฒนฤทุธิ์ทางการเร็ยน จากแบบทดสอบผลลัฒนฤทุธิ์วิชาจริยศึกษา โดยเฉพาะแล้วต่ำกว่านั้กเร็ยนหญิิง แต่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นั้กเร็ยนชายกลุ่มนี้มีวั้คัฒผลลัฒนฤทุธิ์สูงกว่่าเกณฑ์

2. เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มทดลองนักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา เฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนชายกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา โดยเฉลี่ยต่ำกว่านักเรียนชาย แต่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนหญิงกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เป็นเพศชายและหญิง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามเพศของนักเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้แสดงกราฟประกอบดังในภาพ 5

ภาพ 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง
จำแนกตามเพศของนักเรียน

3.4 หาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละภาค
โดยถือเกณฑ์ 50%

ตาราง 15 คาสถิติพื้นฐาน และร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาของกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของแต่ละภาค

ภาค	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้ 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป
กรุงเทพฯ	36	34	21.61	4.2780	94.44
ภาคใต้	36	26	17.41	5.0107	72.22
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36	20	15.88	4.9209	55.56
ภาคเหนือ	36	21	14.83	5.9015	58.44
ภาคกลาง	36	21	14.28	5.5837	58.44

จากตาราง 15 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 34 คน ที่ทำคะแนนได้ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 94.44 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์
2. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา รองลงมาจากนักเรียนในกรุงเทพฯ และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

ครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 26 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.22 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา รองลงมาจากนักเรียนในภาคใต้ และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 20 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.56 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 21 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.44 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

5. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษาต่ำสุด และคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 21 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.44 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ไคคะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกรายตามระดับผลสัมฤทธิ์ของแต่ละภาค

ภาค	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ไคคะแนน 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ไคคะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป
กลาง	36	36	15.19	1.9096	100.00
เหนือ	36	34	12.78	2.4390	95.56
ใต้	36	35	12.61	1.7772	97.22
กรุงเทพฯ	36	31	12.33	2.3421	86.11
ตะวันออก-เฉียงเหนือ	36	18	9.72	2.2502	50.00

จากตาราง 16 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 36 คน ที่ไคคะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองลงมาจากนักเรียนในภาคกลาง และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 34 คน

ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 95.56 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนในภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 35 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 97.22 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนในภาคใต้ และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 31 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 86.11 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

5. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาต่ำสุด และคะแนนเฉลี่ยนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 18 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

3.4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระหว่างภาค

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างนักเรียนในแต่ละภาค

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	1245.11	311.2775	11.6469*
ภายในกลุ่ม	175	4677.08	26.7262	
ทั้งหมด	179	5922.19		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคเหนือ และนักเรียนกลุ่มทดลองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้ q - Statistic ตามวิธีการของ Newman Keuls เพื่อจะได้ทราบว่าคู่ใดบ้างได้คะแนนผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ
วิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่

ภาค		กลาง	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	กรุงเทพฯ
	$\bar{X}$	14.28	14.83	15.88	17.41	21.61
กลาง	14.28	-	0.55	1.60	3.13*	7.33**
เหนือ	14.83		-	1.05	2.58	6.78**
ตะวันออกเฉียงเหนือ	15.88			-	1.53	5.73**
ใต้	17.41				-	4.20**
กรุงเทพฯ	21.61					-
q .95 (r 175)		2.77	3.31	3.63	3.86	
q .99 (r 175)		3.64	4.12	4.40	4.60	
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} q .95$		2.39	2.85	3.13	3.33	
$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} q .95$		3.14	3.55	3.79	3.96	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

2. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาสูงกว่านักเรียนในภาคกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนืออย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคเหนือและภาคกลางอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

8. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคกลางอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนในแต่ละภาค

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	543.221	135.8052	29.1377**
ภายในกลุ่ม	175	815.641	4.6608	
ทั้งหมด	179	1358.862		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง ในภาคเหนือ ในภาคใต้ ในกรุงเทพฯ และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงต้องทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้ q - Statistic ตามวิธีการของ Newman Keuls เพื่อจะได้ทราบว่า คู่ใดบ้างได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกต
พฤติกรรมนักเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มาเป็นรายคู่

ภาค		ตะวันออก เฉียงเหนือ	กรุงเทพฯ	ใต้	เหนือ	กลาง
	$\bar{X}$	9.72	12.33	12.61	12.78	15.19
ตะวันออก เฉียงเหนือ	9.72		2.61 ^{**}	2.89 ^{**}	3.06 ^{**}	5.47 ^{**}
กรุงเทพฯ	12.33		-	0.28	0.45	2.86 ^{**}
ใต้	12.61			-	0.17	2.58 ^{**}
เหนือ	12.78				-	2.41 ^{**}
กลาง	15.19					-
q. 95 (r 185)		2.77	3.31	3.63	3.86	
q. 99 (r 175)		3.64	4.12	4.40	4.60	
$\sqrt{MS_{error}/n}$ q.95		0.99	1.19	1.31	1.39	
$\sqrt{MS_{error}/n}$ q.99		1.31	1.48	1.58	1.66	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. นักเรียนกลุ่มทดลองในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

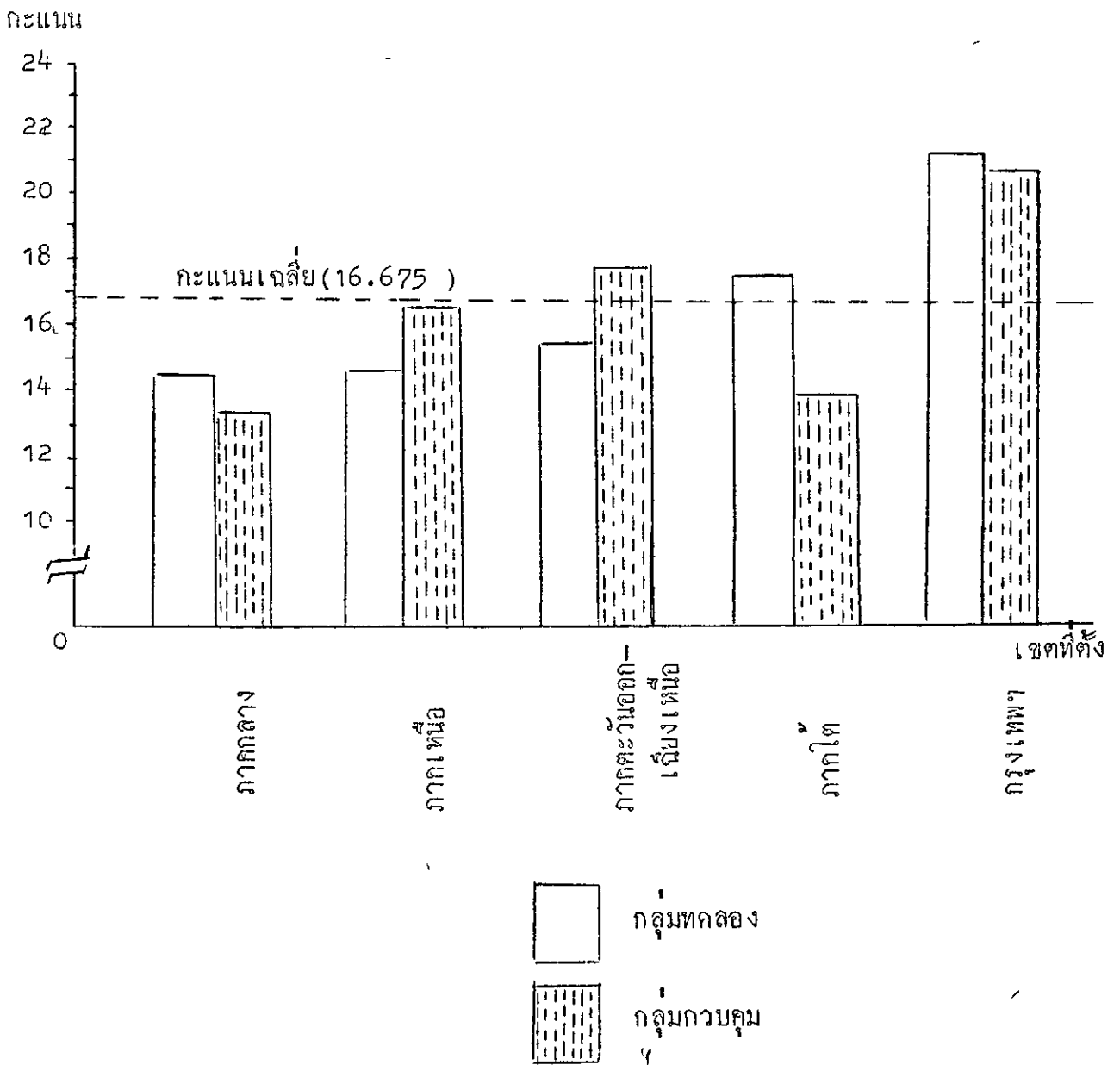
8. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคเหนือ ภาคใต้ กรุงเทพฯ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคใต้และกรุงเทพฯ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

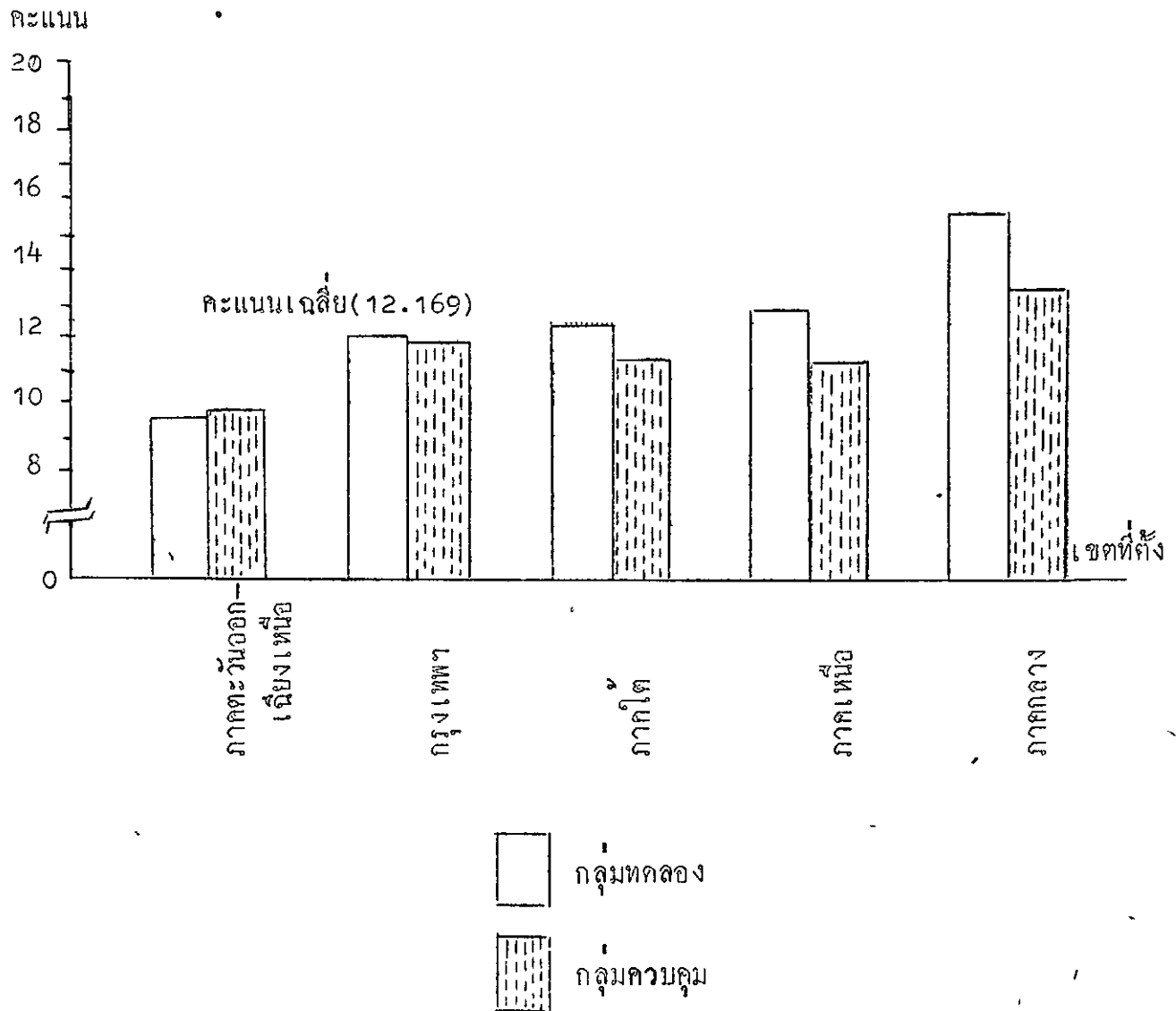
10. นักเรียนกลุ่มทดลองในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สูงกว่านักเรียนในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม และเฉพาะนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกแต่ละเขตที่ตั้ง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้แสดงกราฟประกอบกันในภาพ 6, 7, 8

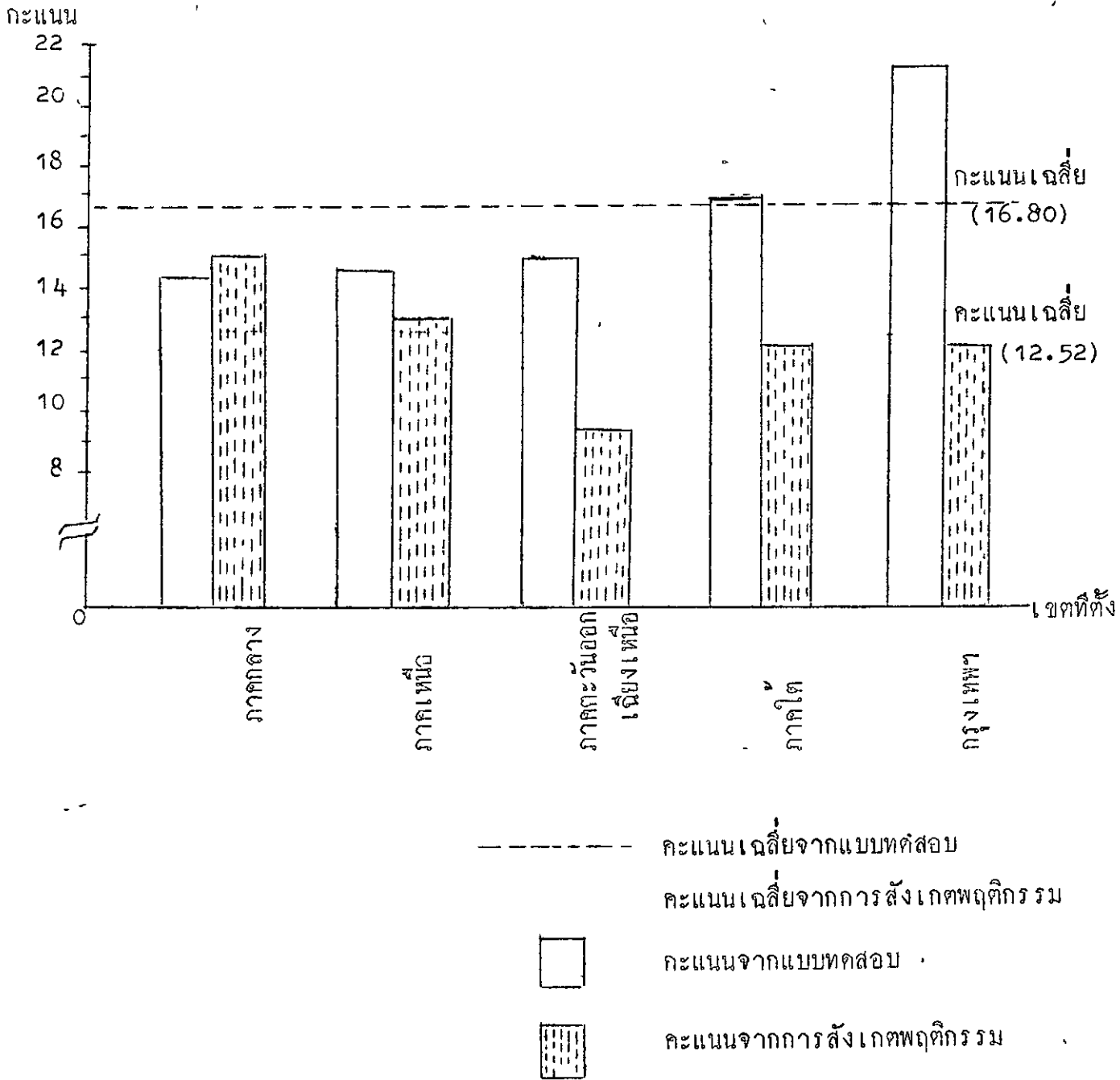
ภาพ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา
ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามเขตที่ตั้ง

ภาพ 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรม
 วิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 จำแนกตามเขตที่ตั้ง

ภาพ 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง จำแนกตามเขตที่ตั้ง

3.5 หาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน
โดยถือเกณฑ์ 50%

ตาราง 21 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ไต่คะแนน ตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับ ผลสัมฤทธิ์ในแต่ละขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ไต่คะแนน 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S. D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ไต่คะแนน 50% ขึ้นไป
ร.ร.ขนาดใหญ่	84	67	18.1785	6.0919	79.76
ร.ร.ขนาดกลาง	36	27	17.0277	4.4044	75.00
ร.ร.ขนาดเล็ก	60	33	14.4666	6.1698	55.00

จากตาราง 21 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 67 คน ที่ไต่คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 79.76 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์
2. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา รองจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 27 คน ที่ไต่คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75.00 ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาลำดับ และคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 33 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 55.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนในกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

ตาราง 22 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากคะแนนการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ในแต่ละขนาดโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้ 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป
ร.ร.ขนาดกลาง	36	30	12.5555	3.4842	83.33
ร.ร.ขนาดเล็ก	60	54	12.50	3.2677	90.00
ร.ร.ขนาดใหญ่	84	70	12.4047	2.6394	83.33

จากตาราง 22 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 30 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.33 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนในกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ร่องมาจากโรงเรียนขนาดกลาง

และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 54 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90.00 นั่นคือถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนในกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองจากโรงเรียนขนาดเล็ก และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 70 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.33 ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3.5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละขนาดโรงเรียน

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	486.749	243.3745	7.1733**
ภายในกลุ่ม	177	6005.229	33.9278	
ทั้งหมด	179	6491.978		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 23 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ เป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้ q - Statistic ตามวิธีการของ Newman Keuls เพื่อที่จะได้ทราบว่าคู่ใดบ้างได้คะแนนผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ วิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน		ร.ร.ขนาดเล็ก	ร.ร.ขนาดกลาง	ร.ร.ขนาดใหญ่
	$\bar{X}$	14.4666	17.0277	18.1785
ร.ร.ขนาดเล็ก	14.4666	-	2.5611 [*]	3.7119 ^{**}
ร.ร.ขนาดกลาง	17.0277		-	1.1508
ร.ร.ขนาดใหญ่	18.1785			-
q. 95 (r 177)		2.77	3.31	
q. 99 (r 177)		3.64	4.12	
$\sqrt{MS_{error}/n} \text{ q.95}$		2.21	2.64	
$\sqrt{MS_{error}/n} \text{ q.99}$		2.90	3.29	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 24 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลองในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

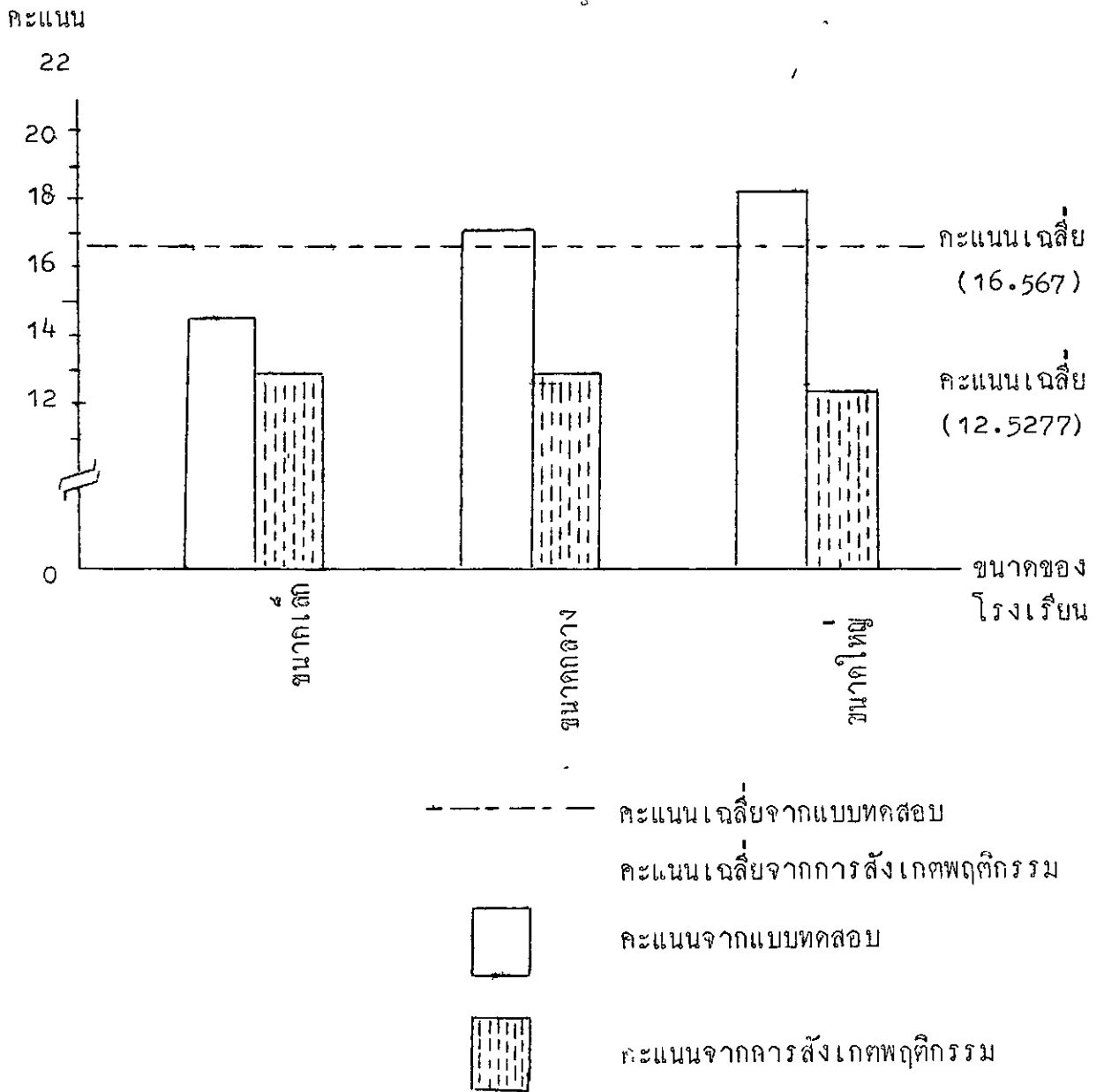
ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ระหว่างนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.072	0.336	0.00364
ภายในกลุ่ม	177	16337.328	92.3012	
ทั้งหมด	179	16337.4		

จากตาราง 25 แสดงว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้ไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง จากแนกตามขนาดโรงเรียนชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้แสดงกราฟประกอบดังในภาพ 9

ภาพ 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

3.6 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่างกัน โดยถือเกณฑ์ 50%

ตาราง 26 คาสติพิพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ไค้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่างกัน

ระดับวุฒิ	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ไค้คะแนน 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ไค้คะแนน 50% ขึ้นไป
ป.กศ.หรือเทียบเท่า	24	23	20.5833	4.3530	95.83
ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า	120	80	16.5916	6.2825	66.67
ปริญญาตรี	12	6	15.7500	5.2245	50.00
ต่ำกว่า ป.กศ.	24	12	13.9166	8.0725	50.00

จากตาราง 26 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาสูงสุด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 23 คน ที่ไค้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 95.83 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม

โดยมีจำนวนนักเรียน 80 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.67 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ. สูงหรือเทียบเท่า และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 6 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาต่ำสุด และคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 12 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์

ตาราง 27 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่างกัน

ระดับวุฒิ	จำนวน นักเรียน	จำนวน นักเรียน ที่ได้คะแนน 50%ขึ้นไป	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละของจำนวน นักเรียนที่ได้คะแนน 50% ขึ้นไป
ป.กศ.หรือเทียบเท่า	24	23	12.7916	1.8410	95.83
ปริญญาตรี	12	11	12.50	1.9771	91.67
ต่ำกว่า ป.กศ.	24	19	12.4583	4.6762	79.17
ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า	120	101	12.40	2.9086	84.17

จากตาราง 27 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษาสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 23 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 95.83 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้วนักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 11 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.67 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้วนักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์

สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรี และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 19 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 79.17 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาค่ำสุด แต่คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 101 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 84.17 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3.6.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่างกัน

ตาราง 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่างกัน

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	560.068	186.6893	4.7400**
ภายในกลุ่ม	176	6931.910	39.3858	
ทั้งหมด	179	7491.978		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 28 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า และนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงต้องทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้ q - Statistic ตามวิธีการของ Newman Keuls เพื่อที่จะได้ทราบว่าคู่ใดบ้างที่มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ตาราง 29 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ
วิชาจริยศึกษา

ระดับวุฒิ		ต่ำกว่า ป.กศ.	ปริญญาตรี	ป.กศ.สูง หรือ เทียบเท่า	ป.กศ.หรือ เทียบเท่า
	$\bar{X}$	13.9166	15.7500	16.5916	20.5833
ต่ำกว่า ป.กศ.	13.9166	-	1.8334	2.6750	6.6667 ^{**}
ปริญญาตรี	15.7500		-	0.8416	4.8333 [*]
ป.กศ.สูงหรือ เทียบเท่า	16,5916			-	3.9917
ป.กศ.หรือเทียบเท่า	20.5833				-
q. 95 (r 176)		2.77	3.31	3.63	
q. 99 (r 176)		3.64	4.12	4.40	
$\sqrt{MS_{error}/\tilde{n} q. 95}$		3.64	4.34	4.76	
$\sqrt{MS_{error}/\tilde{n} q. 99}$		4.78	5.41	5.78	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 29 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรีครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีวุฒิต่างกัน

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	3.082	1.0273	0.1108
ภายในกลุ่ม	176	1630.718	9.2654	
ทั้งหมด	179	1633.800		

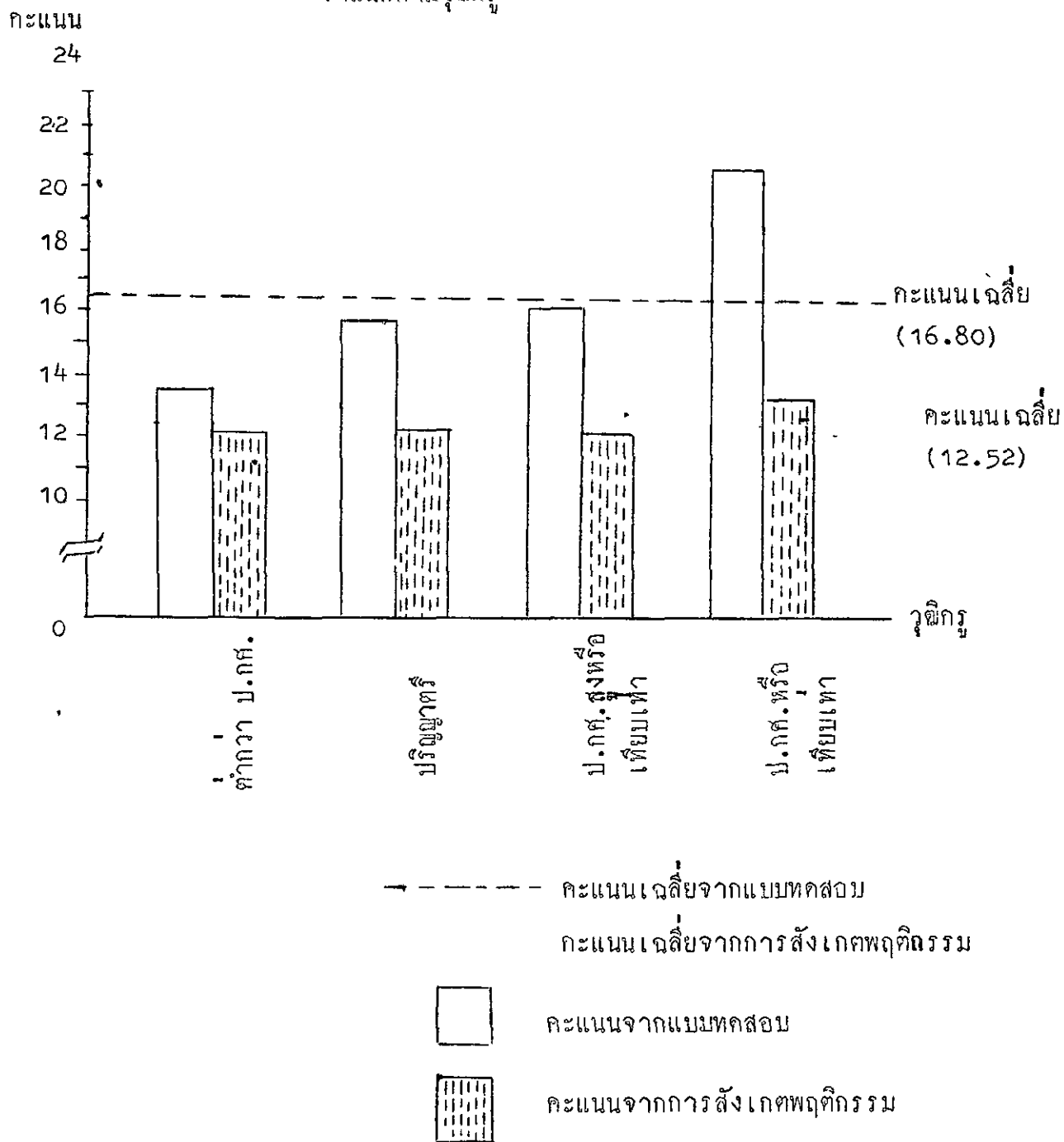
จากตาราง 30 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า

นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้ไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนทดลองที่เรียนกับครูวุฒิต่างกัน ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้แสดงกราฟประกอบดังใน

ภาพ 10

ภาพ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง
จำแนกตามวุฒิครู

3.7 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งต่างกัน

ตาราง 31 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งต่างกัน

ประสบการณ์	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้อะคะแนน 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป
11 ปีขึ้นไป	36	30	17.9444	6.2767	83.33
6-10 ปี	36	26	17.50	6.7039	72.22
1-5 ปี	72	44	16.2083	5.9988	61.11
ยังไม่เคยสอน	36	21	15.6944	4.9328	58.33

จากตาราง 31 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 30 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.33 นั่นคือ ถ้าได้เกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับ

ครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปี ขึ้นไป และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 26 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.22 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 44 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.22 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาต่ำสุด แต่คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 21 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 58.33 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

ตาราง 32 ค่าสถิติพื้นฐานและร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยจำแนกเรียงตามระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งต่างกัน

ประสบการณ์	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป
6-10 ปี	36	36	15.1388	2.0022	100.00
ยังไม่เคยสอน	36	34	12.0833	1.8727	94.44
1-5 ปี	72	54	11.8611	3.0364	75.00
11 ปี ขึ้นไป	36	30	11.3888	3.3190	83.33

จากตาราง 32 แสดงว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาสูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 36 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 34 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 94.44

นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา รองจากนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งไม่เคยสอนมาก่อน และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 54 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% คิดเป็นร้อยละ 75.00 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษาต่ำสุด แต่คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีจำนวนนักเรียน 36 คน ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 50% ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.33 นั่นคือ ถ้าถือเกณฑ์ 50% แล้ว นักเรียนกลุ่มนี้มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3.7.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนต่างกัน

ตาราง 33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาชั้นหนึ่งต่างกัน

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	132.575	44.1916	1.2230
ภายในกลุ่ม	176	6359.403	36.1329	
ทั้งหมด	179	6491.978		

จากตาราง 33 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งไม่เคยสอนมาก่อน นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี นักเรียนที่เรียนกับครู

ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี และนักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์
การสอน 6 - 10 ปี และนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปี
ขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ผลที่ได้ไม่ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่เรียน
กับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอนชั้นปีที่หนึ่งต่างกัน

Source	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	330.377	110.12566	14.87018**
ภายในกลุ่ม	176	1303.423	7.4058	
ทั้งหมด	179	1633.80		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 34 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งไม่เคยสอนมาก่อน
นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมี
ประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี และนักเรียนซึ่งเรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน
11 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้ตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้
ดังนั้นจึงต้องทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เป็นรายคู่ต่อไปโดยใช้ q - Statistic
ตามวิธีการของ Newman Keuls เพื่อที่จะได้ทราบว่า คู่ใดบ้างที่มีผลสัมฤทธิ์
แตกต่างกัน

ตาราง 35 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกต
พฤติกรรมรณักเรียนวิชาจริยศึกษาเป็นรายคู่

ประสบการณ์		11 ปีขึ้นไป	1 - 5 ปี	ยังไม่ เคยสอน	6 - 10 ปี
	$\bar{X}$	11.3888	11.8611	12.0833	15.1388
11 ปีขึ้นไป	11.3888	-	0.4723	0.6945*	3.7500**
1-5 ปี	11.8611		-	0.2222	3.2777**
ยังไม่เคยสอน	12.0833			-	3.0555**
6-10 ปี	15.1388				-
q. 95 (r 176)		2.77	3.31	3.63	
q. 99 (r 176)		3.64	4.12	4.40	
$\sqrt{MS_{error}/\tilde{n}}$ q. 95		0.50	0.59	0.65	
$\sqrt{MS_{error}/\tilde{n}}$ q. 99		0.66	0.74	0.79	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 35 แสดงว่า

- นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมรณักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6 – 10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 1 – 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 6 – 10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งไม่เคยสอนมาก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

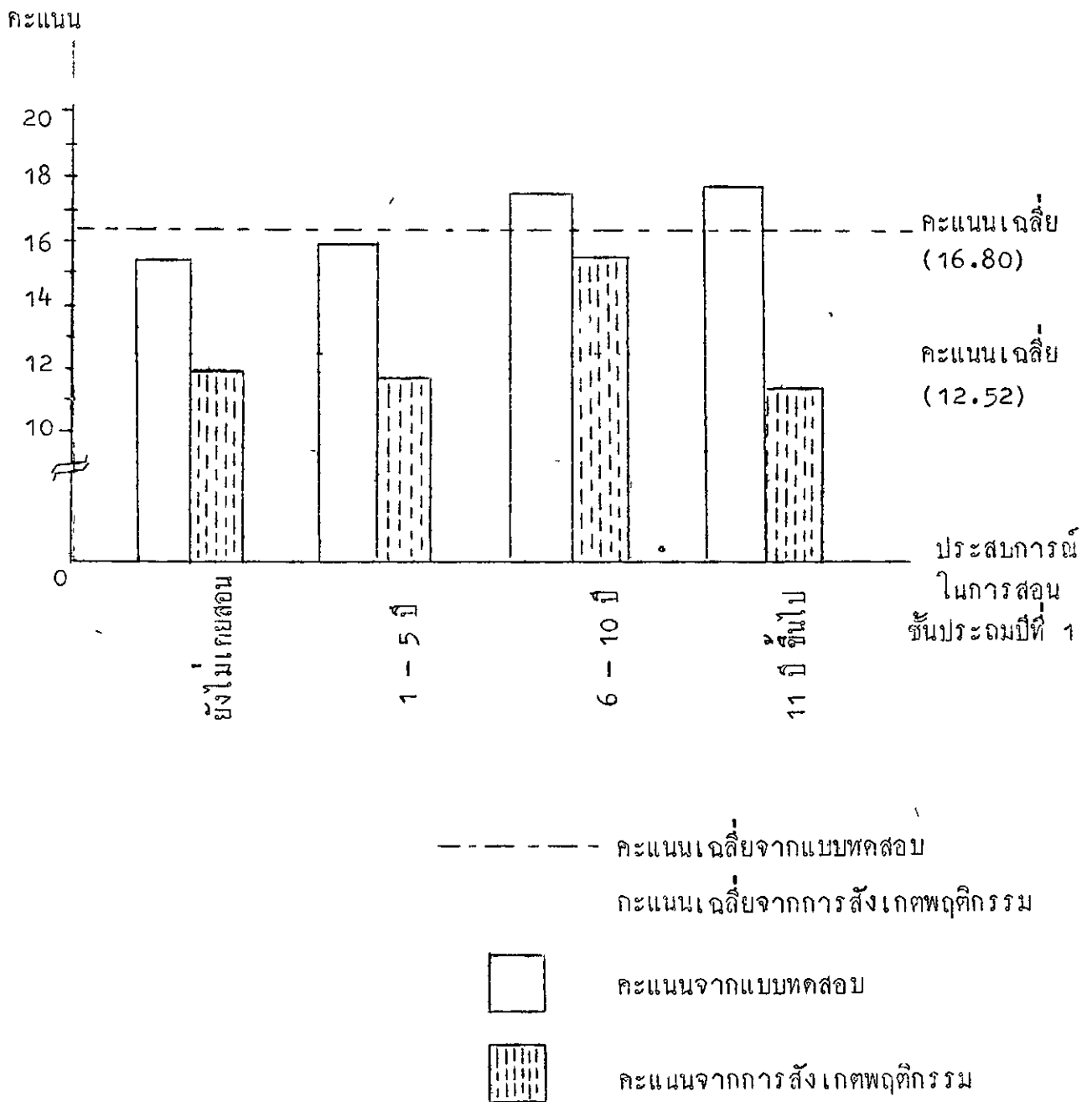
4. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์ 1 – 5 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์ 1 – 5 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนทดลองที่เรียนกับครูซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งต่างกัน ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้แสดงกราฟประกอบ ดังในภาพ 11

ภาพ 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวิชาจริยศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลอง
จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ในบทนี้ ได้กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเปรียบเทียบระหว่างตัวแปร และระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ทั้งนี้เพื่อจะได้สรุปผลการศึกษากันคว้าและอภิปรายผลในบทต่อไป

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ระหว่างนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และในกลุ่มทดลองที่เรียนจากหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ เปรียบเทียบกันภายในระหว่างตัวแปรต่อไปนี้ อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน เพศ เขตที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน วุฒิครู ประสบการณ์การสอนของครู และหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ กับคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2519 อันเป็นโรงเรียนในโครงการทดลองหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ นครปฐม สุพรรณบุรี จันทนาท สมุทรสาคร เชียงใหม่ สงขลา และอุบลราชธานี โดยแบ่งเป็นโรงเรียนทดลอง 15 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน และเป็นโรงเรียนกลุ่มควบคุม 15 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 180 คน รวมเป็นโรงเรียนทั้งหมด 30 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างและทดสอบก่อนนำไปใช้ เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา จำนวน 30 ข้อ เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก
2. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน โดยวิธีสร้างสถานการณ์สั้น ๆ แล้วสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกในสถานการณ์นั้น ๆ
3. แบบสำรวจข้อมูล เกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน และครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กับนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ดังนี้ คือ
  - 1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ระหว่างนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตร พุทธศักราช 2521 กับนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตร พุทธศักราช 2503 โดยใช้ $t - test$
  2. หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์กับคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา
  3. วิเคราะห์ข้อมูล เฉพาะนักเรียนทดลองซึ่งเรียนจากหลักสูตรประโยค-ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ตามลำดับชั้นดังนี้
    - 3.1 หาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 50%
    - 3.2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในวิชาจริยศึกษา ภายในตัวแปรที่เกี่ยวกับอาชีพผู้ปกครองนักเรียน

เพศ เขตที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน วุฒิครู และประสบการณ์ของครู โดยใช้ $F - test$ เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ก็ใช้ $q - Statistic$ ทดสอบเป็นรายคู่ ส่วนความแตกต่างระหว่างเพศชาย-หญิง ใช้ $t - test$

ผลการศึกษาค้นคว้า

ก. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 กับนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีดังนี้คือ

1. นักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษาทั้งคะแนนที่ได้จากการทดสอบและคะแนนที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างโรงเรียนทดลองและโรงเรียนควบคุมในแต่ละคู่โรงเรียนพบว่า นักเรียนซึ่งเรียนจากหลักสูตรประโยค-ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตร พุทธศักราช 2503 ซึ่งจำแนกผลการเปรียบเทียบดังนี้ คือ

2.1 นักเรียนในโรงเรียนทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 1 โรงเรียน ที่ระดับ .05 จำนวน 2 โรงเรียน ส่วนอีก 12 โรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักเรียนในโรงเรียนทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษาสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 4 โรงเรียน อีก 10 โรงเรียนไม่แตกต่างกัน

แต่มีนักเรียนในโรงเรียนซึ่งเรียนจากหลักสูตร พุทธศักราช 2503 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตร พุทธศักราช 2521 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 1 โรงเรียน

ข. จากการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์และคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในวิชาจริยศึกษามีค่า $= -0.0067$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า

1.1 ผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ซึ่งเรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ โดยได้คะแนนเฉลี่ย $= 16.8055$

1.2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ซึ่งเรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ โดยได้คะแนนเฉลี่ย $= 12.5277$

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา จำแนกตามประเภทอาชีพของผู้ปกครอง ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า

2.1 ระดับผลสัมฤทธิ์จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา

2.1.1 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ ธุรกิจการค้า รับจ้าง และการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

2.1.2 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ ธุรกิจการค้า รับจ้าง และอาชีพการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กล่าวคือ

2.1.3 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีผลสัมฤทธิ์สูงสุด และสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตร และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.1.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ อาชีพธุรกิจการค้า มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจการค้า อาชีพรับจ้าง และอาชีพการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลสัมฤทธิ์จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
 วิชาจริยศึกษา

2.2.1 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ อาชีพธุรกิจการค้า อาชีพรับจ้าง และอาชีพการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา ทั้งจากแบบทดสอบ และจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน จำแนกตามเพศของนักเรียน ถ้าใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

3.1 นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 นักเรียนหญิง และนักเรียนชาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อพิจารณาความแตกต่างของ
 เขตที่ตั้ง

4.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนในกรุงเทพฯ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักเรียนใน

ภาคเหนือและในภาคกลางรอบนอก มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

4.2 นักเรียนในกรุงเทพฯ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจรรยาวิชาศึกษา ต่างต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กล่าวคือ

4.2.1 นักเรียนในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจรรยาวิชาศึกษาสูงกว่านักเรียนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.2.2 นักเรียนในภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจรรยาวิชาศึกษาสูงกว่านักเรียนในภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.2.3 นักเรียนในภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจรรยาวิชาศึกษา ต่างต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2.4 นักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจรรยาวิชาศึกษา ต่างต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2.5 นักเรียนในภาคเหนือ และภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจรรยาวิชาศึกษา ต่างต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจรรยาวิชาศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และในกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

4.4 นักเรียนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ กรุงเทพฯ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจรรยาวิชาศึกษา ต่างต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กล่าวคือ

4.4.1 นักเรียนในภาคกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ ภาคใต้และภาคเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.4.2 นักเรียนในภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษาสูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.4.3 นักเรียนในภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. วั้บผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา ในแต่ละขนาดโรงเรียน

5.1 วั้บผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

5.2 นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กล่าวคือ

5.2.1 นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5.2.2 นักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

5.4 นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษาเมื่อพิจารณาถึงวุฒิครู

6.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า วุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า วุฒิปริญญาตรี มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์

6.2 นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า วุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า วุฒิปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กล่าวคือ

6.2.1 นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิปริญญาตรีที่ระดับ .05 แต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับนักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า

6.2.2 นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า วุฒิปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาจริยศึกษาแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่า วุฒิปริญญาตรี วุฒิต่ำกว่า ป.กศ. และวุฒิ ป.กศ. สูงหรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

6.4 นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า วุฒิปริญญาตรี วุฒิต่ำกว่า ป.กศ. วุฒิ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษา เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการสอนของครู

7.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสิทธิภาพในการสอน 11 ปีขึ้นไป, 6 - 10 ปี, 1 - 5 ปี และยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

7.2 นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งมีประสิทธิผลการสอน 11 ปีขึ้นไป, 6 - 10 ปี, 1 - 5 ปี และยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบวิชาจริยศึกษาแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7.3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษา ถ้าใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสิน พบว่า นักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสิทธิภาพในการสอน 6 - 10 ปี, ยังไม่เคยสอนมาก่อน, สอนมา 1 - 5 ปี และสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์

7.4 นักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสิทธิภาพในการสอน 6 - 10 ปี, ยังไม่เคยสอนมาก่อน, สอนมา 1 - 5 ปี และสอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กล่าวคือ

7.4.1 นักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอน 6 – 10 ปี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน วิชาจริยศึกษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป และครูที่ยังไม่เคยสอนมาก่อน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

7.4.2 นักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งยังไม่เคยสอนมาก่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่สอนตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งเคยสอนมา 1 – 5 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7.4.3 นักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งมีประสบการณ์การสอน 1 – 5 ปี, นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งเคยสอนมา 11 ปีขึ้นไป มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไ้มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และจากการสังเกตพฤติกรรม ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 แต่คะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่านี้ เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแล้ว พบว่า สูงกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ คือ

1.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนนักเรียนน้อยไป จึงทำให้เห็นความแตกต่างได้ไม่ชัดเจน ถ้าหากเพิ่มจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น หรือทดสอบกับนักเรียนทุกคนในโครงการทดลองหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จะทำให้เห็นความแตกต่างของ

ของกะแนบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เหตุที่ต้องลุ่มเอานักเรียนจำนวน 360 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1350 คนนั้นก็เพราะ ในการวิจัยนั้นนอกจากจะให้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบแล้ว ยังมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เพื่อดูการปฏิบัติจริงของนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งการกระทำเช่นนี้ ต้องใช้เวลามาก แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีเวลาอันจำกัดทำให้ไม่สามารถที่จะทดสอบและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุกคนได้ เพื่อความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้จำกัดจำนวนนักเรียนดังกล่าวมาแล้ว

1.2 จุดประสงค์ของวิชาจริยศึกษา ในหลักสูตร ประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มุ่งที่จะฝึกให้ผู้เรียนสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่ถึงงาม หลักสูตรนี้จึงเน้นในก้านปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่ฝึกฝนคุณธรรมย่อย ๆ จนตกเป็นนิสัย ซึ่งนิสัยที่ดีจะเกิดขึ้นได้อย่างถาวร และฝังรากลึกจนเป็นอุปนิสัยนั้น จะต้องมีการปฏิบัติบ่อย ๆ ดังนั้นการสอนจริยศึกษาจึงต้องใช้ระบบเวลาในการปลูกฝังนานมาก อีกทั้งต้องอาศัยผู้ที่มีความตั้งใจแน่วแน่และเอาใจใส่ให้นักเรียนตลอดเวลา การสอนในห้องเรียนชั่วระยะเวลาอันสั้น อีกทั้งการสังเกตพฤติกรรมเพียงชั่วในห้องเรียน จึงทำให้ไม่ได้ผลที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามผลการวิจัย แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในการสอนจริยศึกษาว่า ถ้าเพิ่มระยะเวลาให้ยาวนานและต่อเนื่องกันไป เพิ่มความเข้มข้นในการเรียนการสอนให้มากขึ้น และการสอนวิชาต่าง ๆ ก็ควรจะให้ความสัมพันธ์กับวิชาจริยศึกษา หรือแทรกเนื้อหาแก่นจริยศึกษาลงไปด้วย อันจะเป็นการสร้างเสริมจริยธรรมแล้ว จุดประสงค์ของการศึกษาด้านนี้ก็จะบรรลุผลสำเร็จได้ในระยะเวลา 6 ปี ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมครู เพื่อสอนตามแนวหลักสูตร ประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นั้น น้อยไป ครูบางท่านอาจจะยังไม่เข้าใจการจัดกิจกรรม และไม่มีเวลาพอที่จะทำความเข้าใจกับคู่มือครู หรือแผนการสอน อีกทั้งยังมีเนื้อหาและกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ครูยังไม่เคยสอนมาก่อน จึงขาดทักษะในการจัดกิจกรรม ขาดความมั่นใจในการสอน เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพในการสอนลดลง และส่งผลถึงการเรียนของนักเรียนด้วย

1.4 การเรียนการสอนวิชาจริยศึกษา จะได้ผลดี สำเร็จตามความมุ่งหมายนั้น มีองค์ประกอบอยู่หลายประการ นอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้วสภาพของโรงเรียนอันได้แก่ ระบบการปกครองหรือระเบียบวินัยของโรงเรียน การอบรมดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมทางบ้านและสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่ อีกทั้งการได้ใกล้ชิดกับครู ซึ่งเป็นตัวอย่างแก่เด็ก เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะเด็กในวัยประถมศึกษาย่อมจะเลียนแบบจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดได้ง่าย ถ้าเด็กได้พบเห็นตัวอย่างที่ดี ก็จะเลียนแบบไปในทางที่ดีไปด้วย สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กมีประสบการณ์ต่างกัน เป็นผลต่อการเรียนจริยศึกษาคงแตกต่างกัน

2. ค่าสัมพันธระหว่างคะแนน จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์กับคะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม มีแนวโน้มพอที่จะกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์เป็นไปในทางกลับกัน (เครื่องหมาย r เป็นลบ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้รับการฝึกให้ปฏิบัติจริงและทำได้ แม้ว่าจะตอบคำถามไม่ได้ อันเนื่องมาจากยังไม่มีความพร้อมในด้าน การเรียนก็ตาม นักเรียนในระดับชั้นประถมปีที่ 1 ยังไม่เข้าใจในเรื่อง ความหมายของคำและสัญลักษณ์ต่าง ๆ มากนัก การที่จะสอนให้เข้าใจเกี่ยวกับ ความหมายของคำจนเกิดความคิดรวบยอดหรือสังกัปของคำเป็นเรื่องที่มากกว่าการสอน โดยให้เด็กได้กระทำคำถาม หรือปฏิบัติจริง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่เริ่มจะเข้าเรียนเป็นปีแรก ซึ่งไม่ผ่านชั้นเด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลมาก่อน ต้องใช้เวลาในเรื่องของการอ่าน การเขียนมาก เพื่อจะอ่านออก เขียนได้ แต่การฝึกหัดโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงคุณธรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เด็กสนใจและปฏิบัติได้ แม้จะไม่เข้าใจผลที่จะได้รับจากการปฏิบัตินั้นอย่างลึกซึ้ง เหตุนี้จึงทำให้คะแนนของเด็กระหว่างภาคทฤษฎีและการปฏิบัติมีความสัมพันธ์เป็นไปในทางกลับกัน

3. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลจากการวิจัยที่ใช้เกณฑ์ 50% เป็นเครื่องตัดสินพบว่า นักเรียนกลุ่มนี้ มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ แต่มีนักเรียน

บางภาค และบางประเภทที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ระบุว่าผลสัมฤทธิ์น่าจะสูงกว่าผลการวิจัยนี้ ทั้งนี้เนื่องจากเวลาที่ใช้ใบการเก็บข้อมูล โดยที่ผู้วิจัยและคณะไม่สามารถที่จะออกเก็บข้อมูลได้ทันในปลายปีการศึกษา 2519 ได้ จึงทำการเก็บข้อมูลในตอนต้นปีการศึกษา 2520 ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งได้เลื่อนขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สอง อีกทั้งในระหว่างปีภาคปลายปีการศึกษา 2519 เป็นเวลาประมาณ 2 เดือน ย่อมทำให้เด็กเกิดการลืมได้ ดังนั้นเวลาในการเก็บข้อมูล จึงมีผลทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้ คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปบ้าง

4. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาจริยศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในตัวแปรที่เกี่ยวกับ เขตที่ตั้งของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน วุฒิครู ภาระสภารณ์ การสอนของครู อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ผลปรากฏว่าในแต่ละตัวแปรนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มีอิทธิพลมาก จนทำให้ผลสัมฤทธิ์ในตัวแปรอื่น ๆ แตกต่างกันไปด้วย คือเขตที่ตั้งของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน กล่าวคือ นักเรียนในกรุงเทพฯ และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์สูงสุด และคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

4.1 สภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมนักเรียนในกรุงเทพฯ จะเป็นนักเรียนที่เคยผ่านชั้นอนุบาล ทำให้นักเรียนได้รับการอบรม และความเอาใจใส่จากครูในชั้นอนุบาลมาเป็นอย่างดี นอกจากนั้นในโรงเรียนอนุบาลได้มีการฝึกความพร้อมทางด้านการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จนเมื่อนักเรียนผ่านชั้นอนุบาลมาสามารถอ่านออกเขียนได้ เมื่อมาเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง จึงทำให้เรียนรู้ได้เร็ว และเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น ส่วนนักเรียนที่เรียนอยู่ในเขตที่ตั้งอื่น ๆ โดยเฉพาะในชนบทภาคเหนือ ภาคกลางรอบนอก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนมากนักเรียนจะเริ่มเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง โดยไม่ได้เรียนในชั้นอนุบาลมาก่อน

ยังไม่มีความพร้อมในการอ่าน การเขียน ต้องใช้เวลาฝึกความพร้อมในเรื่องการอ่าน การเขียนนี้เป็นส่วนใหญ่ จนถึงปลายปี นักเรียนบางส่วนเพิ่งจะเริ่มอ่านออกเขียนได้เท่านั้น สภาพของนักเรียนที่แตกต่างกันเช่นนี้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่างกันไปด้วย

4.2 สภาพครู เกี่ยวกับพื้นฐานด้านความรู้ ความเข้าใจในการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่สอนในเขตกรุงเทพฯ กับครูในส่วนภูมิภาค ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้มีการอบรมครูในโครงการทดลองหลักสูตรนี้แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นระยะเวลาอันสั้น อีกทั้งเนื้อหาในการอบรมก็มาก เป็นอุปสรรคที่จะทำให้ครูที่เข้ารับการอบรมทุกคนได้เข้าใจเป็นอย่างดี ส่วนครูที่อยู่ในกรุงเทพฯ นั้น อยู่ใกล้แหล่งวิชาการ ย่อมมีโอกาสที่จะได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้ทั่วไป และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ และการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนชนบท ครูในโรงเรียนเขตกรุงเทพฯ จึงมีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นผลดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจึงสูงด้วย

4.3 เกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน โรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ นั้น เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ย่อมมีความพร้อมในด้านอาคารเรียน ห้องเรียน อุปกรณ์การสอน รวมทั้งอัตราบุคลากรมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและอยู่ในชนบท เป็นเหตุให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกระทำไ้สะดวกกว่าด้วย โรงเรียนมีขนาดใหญ่ มีการจัดการบริหารอย่างมีระเบียบ มีกฎข้อบังคับสำหรับครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังมีบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่ครูและนักเรียนอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

4.4 สภาพบิดามารดา ผู้ปกครองนักเรียน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากบิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ นั้น ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ และอาชีพธุรกิจการค้า นับว่าเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความรู้ และสนใจในด้านการศึกษามากกว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

และโรงเรียนในชนบท จึงมีโอกาสที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนได้มากกว่า ทั้งในด้านการเรียนและความประพฤติ อีกทั้งการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ นักเรียนในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งมีบิดามารดา ผู้ปกครอง ที่สนใจในการศึกษาของบุตรหลาน ก็จะกวัดขันการเรียนนอกเหนือไปจากที่เรียนในห้องเรียนแล้ว เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเอาใจใส่เรื่องการเรียนมากขึ้น ส่วนบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนในชนบทนั้น โดยมากเป็นเกษตรกร มีฐานะยากจน ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการยังชีพ ทำให้ขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียนในความปกครองของตน จึงเป็นเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

4.5 เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนในเขตกรุงเทพฯ บ่อมจะได้พบได้เห็นและได้รับความรู้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ก็ตาม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ช่วยขยายประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนในชนบท มีโอกาสได้พบได้เห็นสิ่งเหล่านั้นน้อยกว่า จึงส่งผลทำให้ผลการเรียนแตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนวิชาจริยศึกษานั้น พบว่า นักเรียนในภาคกลางรอบนอกมีผลสัมฤทธิ์สูงสุดและมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

5.1 สภาพของท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ความเป็นอยู่และขนบธรรมเนียมประเพณีของบุคคลในแต่ละท้องถิ่นจึงต่างกันไปด้วย นักเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นที่ต่างกันนี้ก็จะได้รับอิทธิพลจากชุมชน อันมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์จากการสังเกตพฤติกรรมแตกต่างกัน

5.2 การกำหนดหัวข้อคุณธรรมในแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนมีน้อยไป ซึ่งคุณธรรมที่หลักสูตรกำหนดเอาไว้มีถึง 30 คุณธรรม แต่เนื่องจากข้อจำกัด

คว่ำเวลา กำลังเงิน และความสามารถในการสังเกต จึงต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนใน
ขอบเขตจำกัด ซึ่งทำให้ได้ผลไม่เด่นชัดเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและครู
  - 1.1 นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ควรสอนในด้านการปฏิบัติให้มากกว่า
การสอนให้เข้าใจความหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ส่วนความหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความคิด
ริเริ่มของตนเอง ควรเพิ่มมากขึ้นไปตามระดับชั้นเรียน
  - 1.2 การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ควรดำเนินการอบรม ปฐมนิเทศ
ครูก่อนทำการสอน เพื่อให้ครูมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมจริยธรรม
แก่นักเรียน เน้นให้ครูได้เอาใจใส่ฝึกฝนคุณธรรมอันดีให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติตน เกิดเป็น
นิสัย รวมทั้งผู้บริหาร โรงเรียนควรจะได้เลือกครูที่เหมาะสมซึ่งมีคุณธรรมและเป็นบุคคลอันควร
ที่นักเรียนจะถือเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนด้านจริยธรรม
  - 1.3 มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตครู ควรจะได้ฝึกอบรมนิสิต
นักศึกษาให้เข้าใจถึงวิธีการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่นี้ อันเป็นการเตรียมผู้ที่จะออกมาเป็นครู
ให้มีความรู้ความสามารถพอที่จะทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - 1.4 การคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นครูนั้น หน่วยงาน
เจ้าสังกัดควรพิจารณาประเมินผลการสอบคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการในด้านความประพฤติ
ควบคู่ไปกับด้านความรู้ความสามารถด้วย เพราะผู้ที่จะเป็นผู้นำทางจริยธรรมและศีลธรรม
ควรเป็นผู้มีคุณธรรม ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องดีควร ก่อให้เกิดศรัทธาแก่นักเรียน
และบุคคลทั่วไป
  - 1.5 ควรให้การช่วยเหลือโรงเรียนที่อยู่ในส่วนภูมิภาค โรงเรียนขนาดเล็ก
ในค่านวัสดุอุปกรณ์ คู่มือครู แบบเรียน และการบริการด้านต่าง ๆ ให้มากเป็นพิเศษ
  - 1.6 จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทำนั้น เป็นโรงเรียนในชนบท
และโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้นจังหวัด อำเภอ ควรสอดส่องและติดตามการปฏิบัติงานของครู
โดยทั่วถึง แม้โรงเรียนจะอยู่ห่างไกล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจะได้มีการวิจัยในเรื่องนี้อีก โดยกระทำต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา 6 ปี ตามเวลาที่หลักสูตรกำหนดไว้

2.2 ในการวิจัยเกี่ยวกับจริยศึกษา ควรจะเน้นในด้านการวัดคุณธรรมของนักเรียนมากกว่าการวัดความสามารถในการตอบแบบทดสอบ

2.3 ควรจะมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในตัวแทนอื่น ๆ อีก เช่น นักเรียนที่เรียนในสังกัดต่างกัน เช่น โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนราษฎร์ ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพศของครู เป็นต้น

2.4 ควรจะได้มีการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละหัวข้อในหลักสูตร โดยต่อเนื่องกันตลอดปี แล้วเปรียบเทียบผลการวิจัยกับเกณฑ์ที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ครอบสุภา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัว ความรู้สึก
ผิดชอบ และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย-
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 98 หน้า.
- กรุณา กิจชยัน ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่อ อำนาจภายใน-
ภายนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย-
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 112 หน้า.
- คณะกรรมกรการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช
2520 กองส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2520, 38 หน้า.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียน
ประถมศึกษา สัมฤทธิ์ผลของครูประจำชั้นประถมปีที่ ๕ โรงพิมพ์สำนัก-
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2519 ข, 76 หน้า.
- ชวลี ลัทธิ การศึกษาเรื่องคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของเด็กที่จบ
ชั้นประถมปีที่ 4 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2507, 111 หน้า.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความ
เชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย-
วิชาการศึกษา ประสานมิตร
- ชวาล แพ้วทกุล เทคนิคการวัดผล โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2518, 434 หน้า.
- ✓ ดวงเคื่อน พันธมนาวิน รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย สถาบัน-
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520,
244 หน้า.

บทนำวิทยาสาร "ความสำคัญของจริยศึกษา" วิทยาสาร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
33 : 5, 1 กันยายน 2513.

ปัญญานันท์ภิกขุ การเริ่มต้นที่ดีในวันปีใหม่ โรงพิมพ์สมชายการพิมพ์ 2520,
36 หน้า.

พุทธทาสภิกขุ ฆราวาสธรรม ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร 2518, 586 หน้า.

พุทธทาสภิกขุ บรมธรรม ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร 2514, 864 หน้า.

มานิจ ชุมสาย วิชาครู เล่ม 1 โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช พระนคร 2492,
581 หน้า.

เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ การสำรวจความรู้และทัศนคติด้านศีลธรรม และวัฒนธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนในโครงการกรุงเทพ-ธนบุรี
ปีการศึกษา 2505 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2506, 97 หน้า.

ละอ อารุณยะวณิช พุทธศาสนาและการอยู่รอดของชาติไทย โรงพิมพ์ตระกูลไทย
2519, 274 หน้า.

ล้วน สายยศ และอังคณา ตันศิริถนายนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา โรงพิมพ์
วัฒนาพานิช 2515, 276 หน้า.

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์
2515, 161 หน้า.

✓ ศึกษาริการ, กระจหวง กรมสามัญศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งเมื่อเทียบหลักสูตร โรงพิมพ์คุรุสภา 2511, 229 หน้า.

ศึกษาริการ, กระจหวง กรมสามัญศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งเมื่อเทียบหลักสูตร (ตอนสอง) โรงพิมพ์การศาสนา
2513, 182 หน้า.

- ศึกษาริการ, กระทรวง กองเผยแพรวการศึกษา สัมมนาว่าก้วยจริยศึกษา โรงพิมพ์
ร.ส.พ. พระนคร 2504, 208 หน้า.
- ศึกษาริการ, กระทรวง หน่วยศึกษานิเทศก์ เรียนบ้าง เล่นบ้าง สร้างนิสัย
โรงพิมพ์ อณศ. 2519, 27 หน้า.
- ศึกษาริการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง
2518) โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 119 หน้า.
- ลาโรช บัวศรี "จริยศึกษา" มิตรครู 1 : 36 - 37, มกราคม 2514.
- สุนทร สุนันท์ชัย "เบื้องหลังการศึกษาของญี่ปุ่น" ประชาศึกษา 12 : 672 - 680,
กรกฎาคม 2510.
- สุมน อมรวิวัฒน์ "การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นอุปกรณ์การสอนศิลปะ" ศูนย์ศึกษา
9(5) : 35 - 43 พฤษภาคม 2505.
- แดงสุริย์ คนศิลป์ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ลักษณะออกทีวีไป และความ
เคร่งครัดของนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือ ปริชญานิพนธ์ กศ.ม.มหาวิทยาลัยยุ-
ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร 2519, 157 หน้า.
- สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษา
ตอนต้น โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, 399 หน้า.
- อรพินท์ นาคประคิมฐ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรม
แห่งพลเมืองดี ปริชญานิพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ประสานมิตร 2518, 47 หน้า.
- Bloom, Benjamins, Editor Taxonomy of Educational Objectives
Longmans, Green & Co. New York, 1954, 192 pp.
- Fan, Chung Teh, Item Analysis Table, Educational Testing Service,
Princeton, New Jersey, 1952, 32 pp.

- Ferguson, Georje A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw-Hill Book Company, New York, 1966, 440 pp.
- Friedman, Herbert, Introduction to Statistics Random House, New York, 1972, 334 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Vakins, Feffer and Simons Privated Ltd., Bombay, 1966, 491 pp.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education McGraw-Hill Book Company Inc., New York, 1950, 633 pp.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education McGraw-Hill Book Company Inc., New York. 1956, 565 pp.
- Jones, V., and Morris, Relations of Temperament to the Choice of Values Journal of abnormal Social Psychology, 53, 345-349, 1956
- ✓ Kohlberg, L. Development of moral character and moral ideology in M.L. Hoffman & L.W. Hoffeman (eds.) Review of child development research. Vol. I, Hartford, connecticut, connecticut Printers, Inc. 1964.
- Piaget, Jean, The moral judgment of the child (Translated by Marjorie Gabain. 1 st. American ed.) New York, Collier Books, 1962. 410 pp.
- Seidman, Jerome M., The Child : A Book of Reading Holt Rinehart & Winston, New York, 1962, 647 pp.
- Siegel, Sidney, Non Parametric Statistics for the Behavioral, Sciences. McGraw-Hill Book Co. Inc., New York, 1956, 312 pp.
- Winer, B.J., Statistical Principles in Experimental Design, McGraw-Hill Company, Inc., New York, 1956, 312 pp.
- Wright D. The psychology of moral behavior Middlesex, England : Penquin Books Ltd., 1975.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ชื่อโรงเรียน..... อำเภอ.....

จังหวัด.....

ก. สภาพโรงเรียน

1. เขตที่ตั้ง

กรุงเทพฯ

ภาคกลาง

ภาคใต้

ภาคเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. จำนวนนักเรียน

ไม่เกิน 400 คน

401 - 800 คน

801 คนขึ้นไป

ข. สภาพครูประจำชั้น

1. วุฒิ

ต่ำกว่า ป.กศ.

ป.กศ.หรือเทียบเท่า

ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรีทางการศึกษา

2. ประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง

ไม่เคยสอนมาก่อน

สอนมานาน 1 - 5 ปี

สอนมานาน 6 - 10 ปี

สอนมานาน 11 ปีขึ้นไป

คู่มือดำเนินการ สอบวิชาจริยศึกษา

1. ลักษณะของแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้สอบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ข้อปฏิบัติในระหว่างดำเนินการทดสอบ
  - ก. เมื่อนักเรียนได้รับแบบทดสอบแล้ว ห้ามเปิดอ่านก่อนครูสั่ง
  - ข. นักเรียนไม่พูดหรือถามกันในขณะสอบ
  - ค. ขณะที่ครูอ่านโจทย์ให้นักเรียนชี้ตามครู
  - ง. นักเรียนต้องไม่มองคำตอบของผู้อื่น
  - จ. เมื่อนักเรียนตอบเสร็จแล้วแต่ละข้อ ใช้กระดาษปิดคำตอบไว้ทุกครั้ง
  - ฉ. เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจหรือมีปัญหา ให้ยกมือแล้วถามครูผู้ดำเนินการสอบ
3. วิธีดำเนินการ
  - ก. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ชื่อโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด ในแบบทดสอบให้เรียบร้อย
  - ข. ผู้ดำเนินการสอบอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบให้นักเรียนฟังตามตัวอย่างที่กำหนดไว้ในแบบทดสอบ
  - ค. ครูอ่านโจทย์ และคำตอบให้นักเรียนฟัง แล้วเว้นจังหวะให้นักเรียนตอบภายใน 1 นาที
  - ง. เมื่อนักเรียนทำเสร็จถึงข้อที่ 15 และข้อที่ 30 หยุดพักครั้งละ 5 นาที
  - จ. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้ดำเนินการสอบเก็บแบบทดสอบจากนักเรียนที่เข้าสอบทุกคน

คู่มือการสังเกตพฤติกรรมรรมนักเรียน

วิชาจริยศึกษา

1. ผู้สังเกตกร อกรายละเอียดลงในแบบสังเกตพฤติกรรมรรมนักเรียน เกี่ยวกับชื่อนักเรียน โรงเรียน อำเภอ จังหวัด อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง วันที่สังเกต ชื่อผู้สังเกต
2. ผู้สังเกตให้นักเรียนที่จะทำการสังเกตทั้ง 12 คน เข้าแถว โดยผู้สังเกตออกคำสั่งให้นักเรียนเข้าแถวหน้าห้องว่า "นักเรียนออกไปเข้าแถวหน้าห้อง เรียงตามลำดับไหล่ แยกเป็นนักเรียนชายแถวหนึ่ง นักเรียนหญิงอีกแถวหนึ่ง แล้วสังเกตพฤติกรรม การเข้าแถวของนักเรียน เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปฏิบัติ ถ้านักเรียนปฏิบัติตาม แต่ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติก็เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องไม่ปฏิบัติ ในแบบสังเกตพฤติกรรมรรมของนักเรียน
3. ผู้สังเกตให้นักเรียนเข้าแถวเดินผ่านครู ซึ่งนั่งอยู่ทางเข้าห้องเรียน โดยให้นักเรียนเดินเป็นแถวไปที่ละคน เพื่อกลับไปนั่งที่ของนักเรียน แล้วสังเกตพฤติกรรมรรมของนักเรียน บันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตพฤติกรรมรรมนักเรียน
4. ผู้สังเกตเรียกชื่อนักเรียนที่จะสังเกตพฤติกรรมรรมให้ออกมาพูดหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนบอกชื่อ นามสกุลของนักเรียน กำลังเรียนอยู่ชั้นอะไร โรงเรียนอะไร มีพี่น้องกี่คน พ่อแม่ประกอบอาชีพอะไร อยู่บ้านนักเรียนช่วยทำงานอะไรบ้าง ผู้สังเกตจะใช้คำถามนำ เพื่อให้นักเรียนตอบก็ได้ การพูดนี้แต่ละคนใช้เวลาประมาณ 3 นาที แล้วผู้สังเกตบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตพฤติกรรมรรมของนักเรียน
5. ผู้สังเกตทำการสังเกตพฤติกรรมรรมของนักเรียนที่หนึ่งฟังผู้ที่ออกมาพูดหน้าชั้นไปด้วย แล้วบันทึกผลการสังเกตลงในแบบสังเกตพฤติกรรมรรมของนักเรียน
6. ผู้สังเกตพูดกับนักเรียนว่า "ครูมีสิ่งของบางอย่างมาให้นักเรียน เป็นสิ่งนี้นักเรียนจำเป็นต้องใช้ ครูจะเรียกชื่อแล้วให้นักเรียนออกมารับของจากครู" จากนั้นผู้สังเกตเรียกชื่อนักเรียนออกมามารับที่ละคน แล้วสังเกตพฤติกรรมรรมของนักเรียน บันทึกผลการสังเกต

ลงในแบบสั่งเกณฑ์กิจกรรมของนักเรียน

7. ผู้สั่งเกณฑ์ให้นักเรียนที่ต้องการสังเกตออกไปพูดขอเยี่ยมของใช้ เหม่ ไม้บรรทัด หรือยางลบ จากเพื่อน โดยผู้สั่งเกณฑ์พูดว่า "สมมุติว่าเธอไม่มีไม้บรรทัดใช้ที่โต๊ะเรียน ให้เธอลองไปขอเยี่ยมไม้บรรทัดจากเพื่อนของเธอที่นั่งอยู่หน้าชั้นนี้ซิ" แล้วสั่งเกณฑ์กิจกรรมของนักเรียน บันทึกผลการสังเกตลงในแบบสั่งเกณฑ์กิจกรรมของนักเรียน

หมายเหตุ

การให้คะแนน ถ้านักเรียนปฏิบัติ ผู้สังเกตเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปฏิบัติ นักเรียนจะได้คะแนนหนึ่งคะแนน แต่ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติ ผู้สังเกตเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องไม่ปฏิบัติ นักเรียนจะไม่ได้คะแนน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
วิชา จริยศึกษา
ชั้นประถมศึกษาที่ 1

ชื่อ _____ เพศ _____
 ชั้น _____ โรงเรียน _____
 อำเภอ _____ จังหวัด _____
 วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

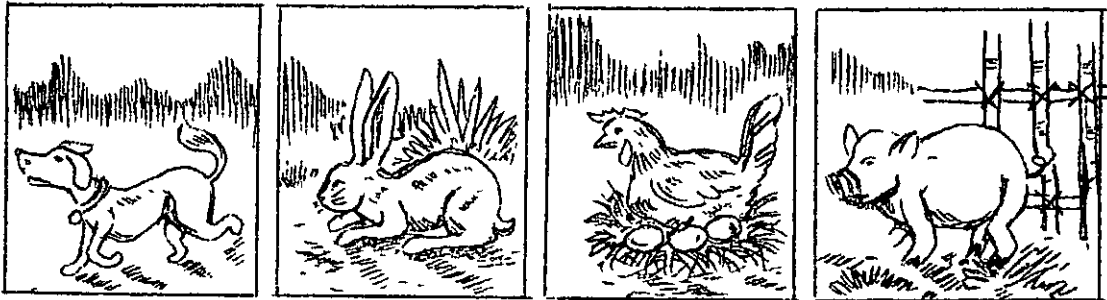
☐ รับราชการ	☐ ธุรกิจการค้า
☐ การเกษตร	☐ รับจ้าง

วิชา วิชา ตัก

ชั้นประถมปีที่ ๑

ข้อสอบแต่ละมีคำตอบอยู่ 4 คำตอบ คำตอบที่ถูกต้องมีเพียง
คำตอบเดียว ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร
ก. ข. ค. ง. ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

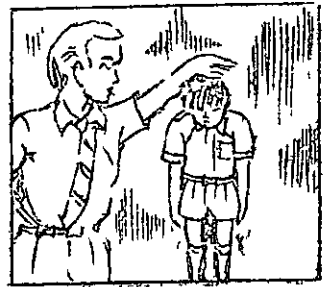
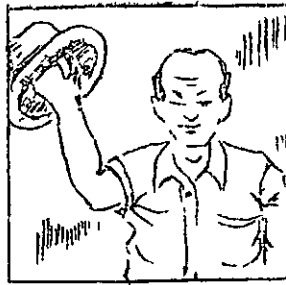
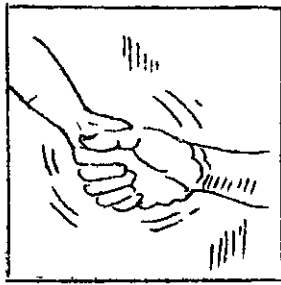
ตัวอย่างที่ 1 สัตว์ชนิดใดที่เราเลี้ยงไว้ที่บ้าน

~~ข.~~   ก.   ค.   ง.
ตัวอย่างที่ 2. วันแรกของสัปดาห์ คือวันอะไร ?

- ก. วันศุกร์
- ข. วันเสาร์
- ~~ค.~~ วันอาทิตย์
- ง. วันจันทร์

1. ข้อใดเป็นการเคารพแบบไทย ?

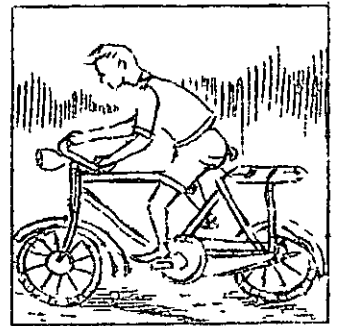
ก.

ข.

ค.

ง.

2. ภาพไหนเป็นการกระทำที่ไม่ปลอดภัย ?

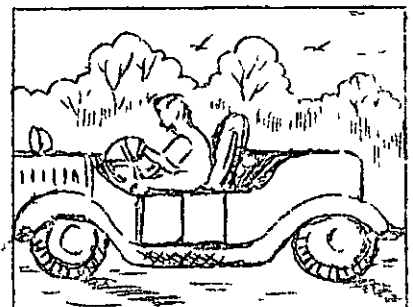
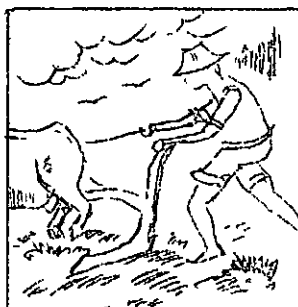
ก.

ข.

ค.

ง.

3. ภาพไหนคืองานที่เด็กช่วยพ่อแม่ทำได้ ?

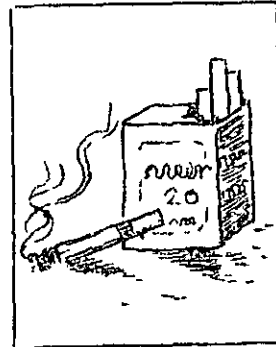
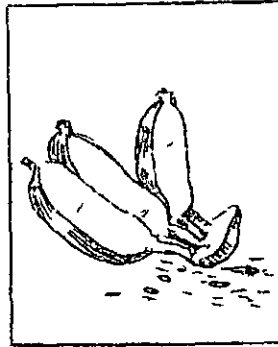
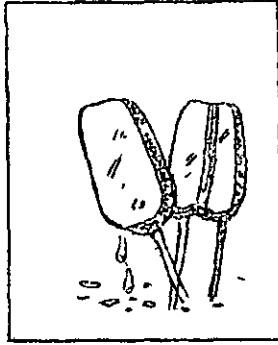
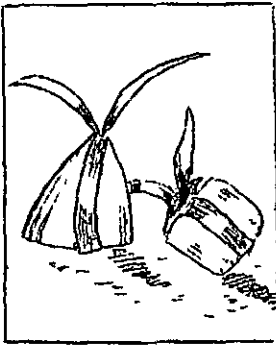
ก.

ข.

ค.

ง.

4. สิ่งใดที่พิษต่อร่างกาย ?

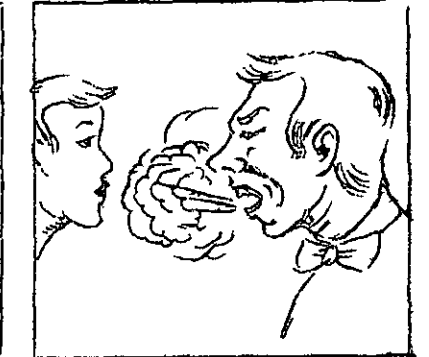
ก.

ข.

ค.

ง.

5. ภาพไหนเป็นสิ่งที่ควรทำเมื่อเวลาไอ หรือ จาม ?

ก.

ข.

ค.

ง.

6. นักเขียนควรใช้ คำพูดแทนคำว่านักเขียนว่าอย่างไรจึงจะสุภาพ?

1

ก. นัก

ข. กู

ค. เจ้า

ง. พี่น

๗. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนหยิบดินสอของคนอื่นไป เมื่อครูถามว่าใครรู้เห็นบ้าง เธอจะทำอย่างไร ?

- ก. เฉยเสีย
- ข. บอกว่าเห็น
- ค. บอกว่าไม่เห็น
- ง. บอกว่าคนอื่นเอาไป

8. ข้อไหนแสดงว่านักเรียนเป็นคนขยันในการเรียน ?

๑,

- ก. มาโรงเรียนทุกวัน
- ข. ทำการบ้านทุกครั้งที่ม
- ค. เขียนและอ่านหนังสือต่อทุกวัน
- ง. อ่านนิทานทุกวัน

9. ข้อไหนเป็นผลของความขยันเรียนหนังสือ ?

๒,

- ก. ทำเลขตก
- ข. คิดลายมือสวย
- ค. อ่านนิทานเองได้
- ง. สอบได้คะแนนสูง

10. เมื่อตั้งใจทำการบ้านโดยไม่หยุดพักจนเสร็จเรียบร้อย
เรียกว่าเธอเป็นคนอย่างไร ?

4

ก. คนกล้าหาญ

ข. คนขยัน

ค. คนโง่เขลา

ง. คนขี้สตัย

11. ข้อใดเป็นลักษณะของสังคมอุดมคติ ?

5

ก. ร้องไห้เมื่อตก

ข. บ่นเมื่อเพื่อนไม่ช่วย

ค. ไม่โกรธเมื่อถูกล้อเลียน

ง. ทำร้ายเพื่อนเมื่อไม่พอใจ

12. เธอควรปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร ?

6

ก. ล้อเลียนเพื่อน

ข. แย่งของเล่นเพื่อน

ค. ให้อภัยเพื่อน

ง. อธิบายเลขให้เพื่อนฟัง

13. เมื่อครูอธิบายเลขจบลงแล้ว เธอไม่เข้าใจ ควรทำอย่างไร ?

7

ก. นิ่ง

ข. ถ้ามครุ

ค. ลงมือทำเลขเลย

ง. คอยตจากเพื่อน

- 14 ข้อใดเป็นการกระทำที่ตรงต่อเวลา ๑ -
- 8 ก. มาโรงเรียนสาย
 ข. มาให้ทันเวลาเข้าเรียน
 ค. มาถึงโรงเรียนเวลาเคารพธงชาติ
 ง. มาถึงโรงเรียนเมื่อครเริ่มสอน
15. คนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เรียกว่าเป็นคนอย่างไร ?
- 9: ก. ขยัน
 ข. ใจดี
 ค. ซื่อสัตย์
 ง. เมตตาภรณ์
- 16 คนดีมีสุรามากๆ จะเป็นอย่างไร ?
- 10 - ก. อิ่ม
 ข. เมา
 ค. สบายดี
 ง. แข็งแรงดี
- 17 คำพูดต่อไปนี้ ข้อใดเป็นจริง ?
- 11: ก. ขยันเรียน จึงจะสอบได้
 ข. มาเรียนทบทวนสนุกดี
 ค. ขาดเรียนบ่อยได้ที 1
 ง. คนลอกการบ้านมีความรู้

18. ถ้ามีเพื่อนมาขอขมไม้บรรทัดหรือยางลบของเธอ เธอจะอย่างไร?

- 1
- ก. ไม่ให้ขม
  - ข. 1 ให้กับเพื่อนที่สนิทกัน
  - ค. 1 ให้เพื่อนทุกคน
  - ง. 1 ให้ขมแต่ต้องมีของตอบแทน

19. แต่งมีดินสอสีสองแท่ง ยังอยากได้ของเพื่อนอีก แต่งมีนิสัยอย่างไร?

- 12
- ก. โลกมาก
  - ข. ชอบขโมย
  - ค. เสียสละ
  - ง. รักเพื่อน

20. ข้อใดหมายถึงการเสียสละที่ถูกต้อง ?

- ก. ทำการบ้านให้เพื่อน
- ข. ไปเที่ยวกับเพื่อน
- ค. 1 ให้ขนมเพื่อน
- ง. 1 เล่นฟุตบอลกับเพื่อน

21. เธอมีน้องสามคน และมีขนมอยู่สี่ชิ้น เธอจะอย่างไร จึงจะเป็นคนไม่เอาเปรียบน้อง ?

- 13
- ก. เธอเอาชิ้นเดียว แบ่งให้พี่น้องคนละชิ้น
  - ข. เธอเอาสองชิ้น ที่เหลือแบ่งให้น้อง
  - ค. เธอเอาสามชิ้น ที่เหลือแบ่งให้น้อง
  - ง. เธอเอาทั้งหมดสี่ชิ้น

22. นักเรียนที่คิดว่าควรช่วยเหลือโรงเรียนอย่างไร ?

- 13
- ก. กวาดตอห้อง
  - ข. ชยันทำการบ้าน
  - ค. เก็บกระดาษไว้ในโต๊ะเรียน
  - ง. มาโรงเรียนแต่เช้า

23. ข้อใดที่แสดงว่าเป็นเด็กมีนิสัยไม่ดี ?

- 14,
- ก. ไปเที่ยวกับเพื่อน
  - ข. แกล้งเพื่อน
  - ค. เล่นกับเพื่อน
  - ง. ให้อุปกรณ์ของใช้

24. ในขณะรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น สิ่งใดไม่ควรทำ ?

- 15
- ก. ใช้ช้อนกลาง
  - ข. พูดคุยกันเบาๆ
  - ค. ใส่น้ำหรือจามในวงอาหาร
  - ง. ส่งอาหารให้ผู้อื่น

25. เมื่อผู้อื่นให้สิ่งของแก่เรา ควรจะพูดว่าอย่างไร ?

- 15
- ก. สวัสดี
  - ข. ขอบคุณ
  - ค. ขอบภัย
  - ง. ดีใจ

26. การเล่นอะไรที่ทำให้เกิดอันตรายร้ายแรง ?

- 1 ก. เล่นฟุตบอล
 ข. เล่นชิงช้า
 ค. เล่นไฟขีดไฟ
 ง. เล่นกระโดดเชือก

27. เด็กเรียบร้อย คือเด็กเช่นไร ?

- 12 ก. ขยัน
 ข. อวดทน
 ค. ขี้มก่ง
 ง. อ่อนน้อม

28. นักเรียนควรใช้คำพูดแทนชื่อครู ว่าอย่างไร ?

- 18 ก. เกอ
 ข. เขา
 ค. ท่าน
 ง. แม

29. ข้อใดเป็นการทำงานร่วมกัน ?

- 13 ก. เล่นกีฬา
 ข. ทำการบ้าน
 ค. รับประทานอาหาร
 ง. ทำความสะอาดห้องเรียน

30. คำว่าขอโทษ ควรใช้เมื่อใด ?
- ก. พบกัน
  - ข. ลากจากกัน
  - ค. มีผู้ให้สิ่งของ
  - ง. ทำผิดพลาด

แบบสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียน

วิชาจริยศึกษา

ชื่อนักเรียน..... โรงเรียน.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

อาชีพบิดามารดา หรือผู้ปกครอง รับราชการ ธุรกิจ
 การเกษตร รับจ้าง

ชื่อผู้สังเกต..... วันที่สังเกต.....

ก. ความเป็นระเบียบในการเข้าแถว

1. รีบเข้าแถวเมื่อได้ยินคำสั่ง
2. ไม่แย่งกันอยู่หัวแถวหรือท้ายแถว
3. ไม่หยอก เล่น แกล้ง คู่กับคนอื่นในแถว
4. เข้าแถวเรียบร้อยเป็นแถวตรง
5. เดินในแถวเป็นระเบียบ ไม่แตกแถว ไม่วิ่ง

ข. มารยาทในการเดินผ่านผู้ใหญ่

6. เดินโดยไม่แซงกัน ไม่วิ่ง
7. เดินก้มหัวเมื่อผ่านผู้ใหญ่
8. เดินเฉียดผู้ใหญ่

ค. การพูดหน้าชั้นเรียน

9. กล่าวพูด ไม่ประหม่า
10. ใช้คำพูดแทนชื่อตัวเองได้ถูกต้อง
11. ทามองคนฟัง
12. เคารพผู้ฟังก่อนพูดหรือพูดจบลง

ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ

ง. มารยาทในการฟัง เมื่อผู้พูด

13. ขณะที่คนผู้พูด ไม่คุยหรือส่งเสียงดัง
14. ตามองผู้พูด
15. ไม้เกียร์ คิแกผู้พูด

จ. มารยาทในการรับของจากผู้ใหญ่

16. คำนับ ไหว้ ก่อนรับของ
17. กล่าวคำขอบคุณหลังจากรับของ

ฉ. การขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

18. พுகขอ้มของไก่อ
19. ไม้หีบของก่อนที่เจ้าของจะบอกให้
20. กล่าวคำขอบคุณ ขอบใจ

ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ